

Orașul Anenii Noi

Aprobat prin

Decizia Consiliului Local al orașului Anenii Noi

Nº ____/____ din ____

Primar – Alexandr MAȚARIN

**PLANUL STRATEGIC
DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ
A ORAȘULUI ANENII NOI
2022 - 2026**

CUPRINS

ABREVIERI	4
ÎNTRUDUCERE	5
1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC	8
1.1 Viziunea	8
1.2 Misiunea	8
1.3 Valorile Planului Strategic	8
1.4 Obiectivele Planului Strategic	9
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII	12
2.1 Date generale	12
2.2 Cadrul administrativ al orașului Anenii Noi	12
2.3 Potențialul uman	15
2.4 Infrastructura administrativă	16
2.4.1 Dezvoltarea urbanistică	16
2.4.2 Rețeaua de drumuri	16
2.4.3 Rețeaua alimentară cu apă	17
2.4.4 Rețelele energetice	17
2.4.5 Telecomunicații	17
2.5 Dezvoltarea economică	17
2.5.1 Privire de ansamblu	17
2.5.2 Industria	18
2.5.3 Agricultură	18
2.5.4 Comerț și servicii	18
2.5.5 Odihnă, divertisment, turism	19
2.5.6 Viața asociativă	20
2.5.7 Cultură	23
2.5.8 Sportul	28
2.5.9 Mass-media	30
2.6 Servicii sociale	32
2.6.1 Educație	32
2.6.2 Ocrotirea sănătății	35
2.6.3 Centrul de Reabilitare și Integrare Socială	37
2.6.4 IP Centrul Multifuncțional de Dezvoltare Locală Integrală	40
2.6.5 Centrul de Reabilitare "Nadejda"	41
2.7 Managementul financiar	42
2.8 Guvernarea locală/Indicatori de performanță	42
2.8.1 Managementul serviciilor publice	42
3. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC	48
4. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC	57
4.1 Etape de implementare	57
4.2 Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare	58
5. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC	61
5.1 Cadrul instituțional de monitorizare	61
5.2 Raportarea și indicatorii de monitorizare	62
6. PLANUL DE ACȚIUNI, TERMENI ȘI RESPONSABILITĂȚI	70
7.1 Considerații generale	70

Lista tabelelor

Tabelul nr.1 . Lista ONG-urilor din orașul Anenii Noi	20
Tabelul nr.2. Riscuri și impedimente în procesul de implementare	58
Tabelul nr.3. Metode de preântâmpinare a ricurilor legate de implementarea proiectelor	59

ABREVIERI

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AEÎ	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică din RM
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Planului Strategic
CMF	Centrul Medicilor de Familie
CS	Centrul de Sănătate
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
EP	Echipa de planificare
GȚ	Gospodărie Țărănească
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului din Republica Moldova
ONG	Organizații non-guvernamentale
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
PPP	Parteneriat Public Privat
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
UE	Uniunea Europeană

INTRODUCERE

„Un sistem democratic este funcțional atunci când dezvoltarea socio-economică locală înregistrează reușite și în măsura în care se dezvoltă un spirit democratic în mentalitatea cetățenilor.”

Pentru a avea cu certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor externe s-a impus elaborarea Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului pentru perioada 2022 - 2026.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului (în continuare Plan Strategic) pentru perioada 2022 - 2026, cuprinde un orizont de planificare de 5 ani. Planul Strategic urmărește o dezvoltare durabilă prin valorificarea potențialului local și se înscrie în cadrul normativ existent la nivel local, raional, regional și național.

Scopul proiectului – îmbunătățirea condițiilor social-economice de trai a populației orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului, realizarea balanței aspectelor economice, sociale, ecologice și culturale în dezvoltarea orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului, ca bază a ridicării calității vieții și asigurării dezvoltării ascendente durabile a comunității pentru o perioadă îndelungată.

Realizarea acestor obiective va aduce la:

- Stoparea exodului și reîntoarcerea forței de muncă calificate prin lărgirea pieței de muncă în oraș și localităților din componența orașului, inclusiv crearea condițiilor pentru diversificarea economiei urbane, crearea parcurilor industriale și agroindustriale, care pot să asigure populației urbane un nivel mai înalt de consum și participare la procesul investițional pe contul veniturilor proprii.
- Asigurarea accesibilității și acordarea asistenței medicale la un standard calitativ nou, promovarea modului sănătos de viață.
- Crearea condițiilor pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului, familiei și copilului.
- Valorificarea potențialului turistic rural.
- Managementul efectiv al resurselor naturale și al deșeurilor.

Elaborarea și implementarea unui plan strategic de dezvoltare socio-economică a orașului și localităților din componența orașului este condiționat de mai mulți factori. Republica Moldova riscă să intre într-o fază de instabilitate și stagnare economică dacă nu vor fi întreprinse acțiuni ce ar ridica standardele de dezvoltare umană. Pentru stoparea fenomenului de migrație a forței de muncă și ridicarea standardelor de dezvoltare umană în mediul urban, se propune spre realizare proiecte conceptuale bazate pe viziuni noi despre dezvoltarea orașului și localităților din componența orașului, în contextul viitoarei aderări la Uniunea Europeană.

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului, și reflectă atitudinea Echipei de Planificare, a locuitorilor orașului Anenii Noi, localităților din componența orașului și APL cu privire la prioritatea de dezvoltare a orașului și localităților din componența orașului pe următorii 5 ani. Astfel, în ceea ce privește cercetarea calitativă, operatorii au utilizat interviuri în profunzime, iar cercetarea cantitativă a fost realizată prin utilizarea chestionarelor și face to face. Instrumentul de colectare a datelor este chestionarul aplicat angajaților instituțiilor bugetare și private din orașul Anenii Noi și localităților din componența orașului. În timpul elaborării planului strategic al orașului și localităților din

componența orașului s-a pornit de la necesitățile locale, care au fost împărțite pe domenii de interes cu scopul delimitării domeniilor de cuprindere a strategiei care mai apoi să fie integrate în strategiile de dezvoltare a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului.

Strategia este un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale orașului și localităților din componența orașului, inclusiv atingerea acestora în viitor.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de locuitorii orașului și localităților din componența orașului. Prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al orașului și localităților din componența orașului vor beneficia de acest ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a orașului și localităților din componența orașului locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru ca într-un final planul strategic de dezvoltare socio-economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea planului strategic de dezvoltare locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Metodologic, prezentul plan strategic are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- *analiza de conținut*
- *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de EP*
- *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate*
- *analiza SWOT.*

În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului pentru următorii 5 ani: obiective – programe - acțiuni/proiecte.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Planul Strategic de dezvoltare socio-economică, orașul Anenii Noi și localitățile din componența orașului își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- *dezvoltarea mediului economic și competitiv, beneficiind de o infrastructură modernă*
- *modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, medical, cultural, protecție socială în orașul Anenii Noi și localitățile din componența orașului*
- *oraș curat și localități, cu un management rațional al resurselor naturale disponibile*
- *promovarea și implementarea în activitatea APL a principiilor bunei guvernări și implicarea publicului în procesul de luare a deciziilor.*

Condiții de implementare a planului strategic:

- *acordul și susținerea planului de către cetățenii orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului*
- *susținerea din partea sectorului privat a direcțiilor strategice de dezvoltare a orașului și localitățile din componența orașului*

- informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării planului.

Responsabili de implementarea planului de acțiuni de dezvoltare strategică este Primăria și Consiliul orașului Anenii Noi, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, etc.). Planul de acțiune - ca instrument de planificare și implementare – conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în planul strategic de dezvoltare socio-economică a orașului și localitățile din componența orașului. Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel raional, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

Planul strategic este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030;
- Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Anenii Noi;
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională;
- Strategia Sectorială de Dezvoltare;
- Strategia națională de sănătate publică;
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028;
- Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2020";
- Strategia Națională de Descentralizare;
- Strategia de Dezvoltare Regională Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul managementului deșeurilor solide din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul drumurilor regionale și locale din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Agenda Locală 21;
- Strategia de dezvoltare economică a Euroregiunii Siret - Prut – Nistru;
- Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Centru;
- Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2021);

1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC

1.1. Viziunea

Viziunea strategiei de dezvoltare a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului este:

“ORAȘ ȘI LOCALITĂȚI, CU O POPULAȚIE NUMEROASĂ ȘI O SĂNĂTATE SATISFĂCĂTOARE, CU O ECONOMIE STABILĂ ȘI DIVERSIFICATĂ, CARE VALORIFICĂ RESURSELE LOCALE, CU O INFRASTRUCTURĂ EDILITARĂ DEZVOLTATĂ. ORAȘ ȘI LOCALITĂȚI, ÎN CARE SUNT PROMOVATE VALORILE LOCALE ȘI NAȚIONALE – CARE CONSTITUIE MODELE PENTRU GENERAȚIILE TINERE”, și reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii cinci ani.

1.2. Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului, misiunea orașului și a autorităților publice locale este:

“DEZVOLTAREA DURABILĂ A ORAȘULUI ANENII NOI ȘI A SATELOR: RUSENI, ALBINIȚA, SOCOLENI, BERIOZCHI, HÎRBOVATUL NOU, ÎN SCOPUL CREȘTERII CALITĂȚII VIEȚII PRIN CREAREA UNUI MEDIU ECONOMIC ȘI SOCIAL PROSPER, SĂNĂTOS ȘI PARTICIPATIV, CAPABIL SĂ ASIGURE BUNĂSTAREA CETĂȚENILOR.”

1.3. Valorile Planului Strategic

Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean al orașului și localităților din componența orașului a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

Profesionalism. Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

Responsabilitate. Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabili de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

Transparență. Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.

Activism. Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării planului de acțiune.

Competență. Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor orașului și localităților din componența orașului a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.

Cooperare. Strategia de dezvoltare va fi implementată doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.

Consultare. Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a orașului va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.

Respect reciproc. Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.

Toleranță. Capacitatea de a te abține în situații critice, în interesul cauzei, a majorității.

Patriotism (local, național). Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.

Meritocrație. Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.

Onestitate. Toate părțile implicate în procesul implementării planului strategic vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Planului Strategic.

1.4. Obiectivele Planului Strategic

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a orașului și localităților din componența orașului, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Durabilitate. Condiții mai bune de trai pentru toți locuitorii orașului și localităților din componența orașului, dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunăstarea tuturor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O buna administrare. Reacția eficientă și efectivă la problemele orașului și localitățile din componența orașului prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Obiectivele strategice constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de planificare strategică pe termen lung la nivel local: Economia, Societatea, Mediul. Pentru realizarea viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

- I. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului;
- II. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă;

- III. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului;
- IV. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al orașului și localităților din componența orașului;
- V. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale;
- VI. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor.

Obiectivele de dezvoltare ale orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale orașului și localităților din componența orașului, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

- coeziunea și solidaritatea cetățenilor
- puterea orașului
- dezvoltarea durabilă
- obiective de calitate globale locale – integrare

Pentru fiecare dintre acestea în domeniile de acțiune stabilite se formulează câte un obiectiv strategic (proces), astfel:

Criterii / Planuri	<u>Social</u>	<u>Economic</u>	<u>Urbanism</u>	<u>Mediul înconjurător</u>	<u>Infrastructura</u>
	<i>Plan social</i>	<i>Plan economic</i>	<i>Plan Urbanism</i>	<i>Plan de mediu</i>	<i>Plan infrastructura</i>
<i>Coeziunea / solidaritatea Cetățenilor</i>	Creșterea coeziunii sociale a cetățenilor Acces la informație	Creșterea numărului de locuri de muncă	Politici ale teritoriului în favoarea cetățenilor	Creșterea coeziunii ecologice a cetățenilor	Asigurarea satisfacerii nevoilor de confort și civilizație
<i>Puterea orașului</i>	Creșterea puterii sociale a orașului	Creșterea puterii economice a orașului	Valoare ridicată a orașului	Echilibru între activități antropice și poluare	Nivel ridicat de civilizație
<i>Dezvoltarea Durabila</i>	Minime probleme sociale	Minime probleme economice	Valorificarea teritoriului ca resursă	Minime probleme de mediu	Optimizarea raportului nevoi / resurse
<i>Obiective CADRU-CALITATIV</i>	Aliniere la standarde sociale europene	Aliniere la standarde economice europene	Aliniere la standarde europene de urbanism	Aliniere la principii, standarde de mediu europene	Aliniere la standarde europene de civilizație

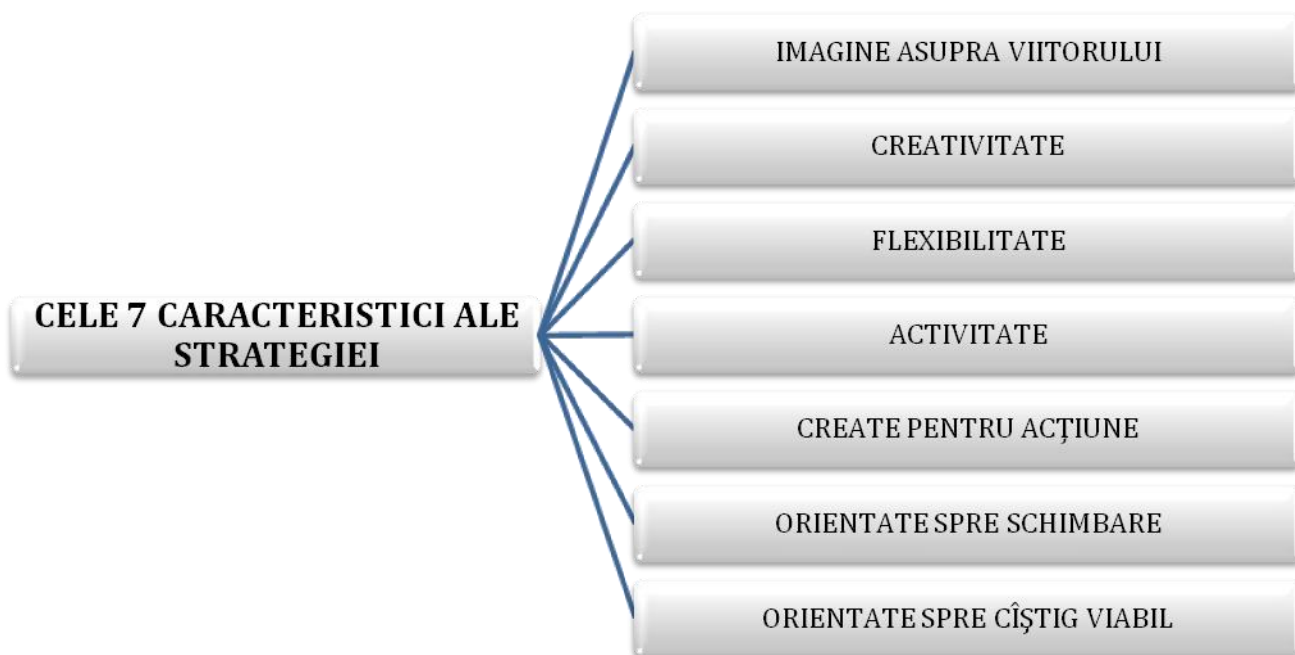
Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore descrise în acest capitol.

Pentru fiecare domeniu planificarea strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung
- nivel tactic - pe termen mediu
- nivel de proiecte - pe termen scurt, eşalonat.

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului pentru perioada 2022– 2026.

Strategia de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului constau în:

- dezvoltarea infrastructurii de bază a localității;
- protecția mediului;
- întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- regenerare rurală.

Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației orașului și localităților din componența orașului;
- ridicarea standardului calitativ al aspectului orașului și localităților din componența orașului, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiectele orașului și localităților din componența orașului, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- adaptarea la inevitabilele schimbări care au loc în oraș și localităților din componența orașului.

2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

2.1. Date generale

Denumirea: Orașul Anenii Noi

Anul și data atestării: 1731

Poziția geografică: Orașul Anenii Noi este situat în partea de Sud-Est a Republicii Moldova, la o distanță de 36 km de la capitala țării – municipiul Chișinău. El este centrul administrativ, economic și cultural al raionului care poartă aceeași denumire și în care sunt incluse în total 45 de localități: 1 oraș și 44 localități rurale. Totodată, în administrarea orașului Anenii Noi se află 5 localități/sate: Albinița, Beriozchi, Hîrbovățul Nou, Ruseni, Socoleni.

Suprafața totală: 5 193 ha

Numărul de locuitori: 11,43 mii

Primarul orașului: Alexandr MAȚARIN

Orașul Anenii Noi a fost atestat pentru prima dată la 27 iunie 1731 cu denumirea Pașcani pe Bâc. Localitatea nimerise în „hotarul celor două ceasuri”, hotar pus de turci de la Prut și până la Nistru care despărțea ținuturile moldovenești de Bugeacul stăpânit de tătari.

La 27 aprilie 1833 în actele oficiale se precizează, că Anina este același sat Pașcani, aflat sub stăpânirea contelui Stuart, care depuse jurământ de credință Rusiei.

Abia în 1883, considerat și anul renașterii localității, la Aneni se mută cu traiul niște țărani din satele vecine, care se ocupau cu agricultura și creșterea vitelor. În 1887 mai multe familii de coloniști germani în frunte cu Filip Flemer, cumpără 1715 desetine de pământ și se stabilesc pe moșia Anenilor, formând cătunul Nicolaevca Veche. Ceva mai târziu în zonă ajung și coloniștii ruși, care se stabilesc aparte întemeind cătunul Nicolaevca Nouă.

Recensământul din 1910 stabilește, că pe teritoriul aceleiași moșii se aflau două sate – Nicolaevca Veche nemțească cu 66 de gospodării și 319 locuitori, având în stăpânire 1986 desetine de pământ și Nicolaevca Nouă rusească cu 82 de gospodării, 433 de locuitori având în stăpânire 426 desetine de pământ. În anul 1926 Nicolaevca Nouă își schimbă denumirea în

Anenii Noi, iar Nicolaevca Veche în Anenii Vechi.

În 1940 nemții au plecat din Anenii Vechi în Germania, părăsind 106 gospodării cu 120 clădiri frumoase și 1713 ha de pământ arabil.

În 1965 localității i s-a acordat statutul de orașel. În subordonarea administrativă a orașelului Anenii Noi au intrat satele Albinița, Ruseni și Beriozchi.

În anul 1969 localitatea Anenii Noi avea 6500 de locuitori. Odată cu deschiderea întreprinderilor industriale (fabrica de conserve, fabrica de pâine, coloana mecanizată, serviciul de prospecțiuni geologice, combinatul de deservire socială, etc.) se dezvoltă infrastructura orașului. În anul 1985 la Anenii Noi a fost pusă în funcțiune filiala uzinei „Vibroprigor”, spitalul raional, policlinica, blocuri locative.

Începând cu anul 1991 localitatea este considerată ca oraș-centrul raional. Din anul 1999 orașul Anenii Noi este în componența județului Chișinău, iar din anul 2003, în urma reformei administrativ-teritoriale, este numit din nou oraș-centru a raionului Anenii Noi.

Dintre simbolurile teritoriale orașul Anenii Noi dispune doar de stema care a fost aprobată de consiliul orașenesc Anenii Noi prin decizia nr. 18/8 din 26 mai 2005, în urma petrecerii unui concurs. Stema orașului conține un scut, deasupra căreia se află coroana aurie în formă de cetate cu 3 turnuri. Scutul este despartit în două porțiuni: porțiunea superioară ocupă o treime, este de culoare roșie și prezintă figura capului de bour ce simbolizează hotar; porțiunea inferioară ocupă două treimi din scut, este reprezentată sub forma unei table de șah de culoare neagră și galbenă care se asociază cu cernoziomul și nisipul, de asemenea culoarea neagră semnifică trăsături de origine germană a orașului.

Stema orașului Anenii Noi

2.2 Cadrul administrativ al orașului Anenii Noi

Orașul Anenii Noi este unitate administrativ- teritorială de nivelul întâi din componența raionului Anenii Noi.

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în oras sunt: Consiliul orașenesc - ca autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local.

Primarul - ca autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a Consiliului orașenesc, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Atribuțiile acestora sunt prevăzute de Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”. Autoritățile Administrației Publice Locale funcționează în sediu separat cu adresa juridică – or. Anenii Noi, str. Suvorov, nr. 6.

APL Anenii Noi este persoană juridică de drept public și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor unități administrativ-teritoriale, alcătuit din bunurile mobile și imobile din domeniul public sau privat al satului.

Înstrăinarea, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a orașului Anenii Noi se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres de lege.

Organigrama Primăriei

Numele/Prenumele	Funcția deținută	Orele de lucru	Telefon
1. Mațarin Alexandr	primar	Audiența luni:08:00-12:00	060815346
2. Moroz Serghei	viceprimar	Audiența marți, joi: 08:00-12:00	079041555
3.Chemscaia Valentina	viceprimar	Audiența marți, joi: 08:00-12:00	07903988
4. Basarab Svetlana	Secretar al Consiliului orășinesc	08:00-17:00	026522108
5.Faizulina Angela	contabil-șef	08:00-17:00	026522034
6.Filipovici Angela	Arhitect-șef	08:00-12:00	026522240
7.Catan Tatiana	Specialist principal (conabil adjunct)	08:00-17:00	026524741
8.Chirilenco Lilia	Specialist principal (economist)	08:00-17:00	026521198
9.Jivițcaia Marina	Specialist principal (perceptor fiscal)	08:00-17:00	026524741

10.Screpeț Victor	Specialist principal (tineret, sport și recrutare)	08:00-17:00	026522240
11.Babin Svetlana	Specialist superior	08:00-17:00	026522665
12.Slobțova Irina	Specialist superior	08:00-17:00	026522240
13.Gușcina Ana	Contabil	08:00-17:00	026522843
14.Ogorodnic Svetlana	Contabil	08:00-17:00	026522843
16.Gandrabura Serghei	Conducător-auto	08:00-17:00	–
17.Tean Vasile	Administrator	08:00-17:00	–
18.Erhan Valentina	Îngrijitor încăperi de producție și de serviciu	08:00-17:00	–

2.3 Potențialul uman

Evaluarea principalelor indicatori statistici privind populația localității se bazează pe date statistice oficiale înregistrate în localitate, prezentate de primăria orașului Anenii Noi.

Numărul populației stabile a orașului Anenii Noi la 01.01.2014 a constituit 11,43 mii persoane. Mai mult de jumătate din populația localității o constituie locuitorii mediului urban – 8,2 mii persoane, sau 72%. În mediul rural locuiesc 3,23 mii persoane, sau 28 %. Repartizarea populației după sexe se prezintă astfel: 52 % (6,2 mii persoane) – femei și 48 % (5,23 mii persoane) – bărbați.

Structura populației pe grupe mari de vârstă se caracterizează prin următoarea corelație de vârste: 15,7% o constituie persoanele sub vârsta aptă de muncă, 68,0% – în vârsta aptă de muncă și 16,3% – peste vârsta aptă de muncă.

Populația orașului înregistrează o creștere ușoară în anul 2010 față de anul 2009 cu 2,5%. În perioada anilor 2010-2012 numărul populației variază nesemnificativ, iar în anul 2013 scade cu

5,4% față de anul precedent.

În anul 2009 indicele natalității populației din localitate a fost cel mai înalt, reprezentând 263 de nou-născuți. Comparativ cu anul 2011, această valoare prezintă o scădere cu 137 de nou-născuți sau cu 52 %. În anul 2012 comparativ cu anul precedent, se înregistrează o creștere ușoară a noi-născuților cu 11,8%, ca în anul 2013 să scadă cu 9 nou-născuți sau 6,3%. În total, în perioada de referință, s-au născut 868 copii cu o medie anuală de cca. 173 de copii.

În perioada 2009-2012 nivelul de mortalitate din localitate a înregistrat o tendință de descreștere, iar în anul 2013 numărul de decese a fost cu 2 de unități mai mult comparativ cu anul precedent. Numărul de decese înregistrate în perioada anilor 2009-2013 a fost de 656 persoane, cu o medie anuală de cca. 131 de decese.

În anii 2009-2010 și 2012-2013 în orașul Anenii Noi sporul natural al populației a fost unul pozitiv, dar în scădere. În anul 2011 diferența dintre numărul născuților vii și numărul deceselor a fost nesemnificativă, astfel încât sporul natural devine negativ.

În anul 2009 numărul imigranților în localitate a fost cel mai înalt, reprezentând 118 de persoane. Comparativ cu anul 2013, această valoare prezintă o scădere cu 101 de persoane sau cu 85,6%. În total, în ultimii cinci ani, au imigrat în localitate 377 persoane cu o medie anuală de cca. 75 de persoane.

În perioada anilor 2009-2012 numărul emigranților din localitate descrește treptat înregistrând 13 emigranți sau cu 50% mai puțin în anul 2012 comparativ cu anul 2009. În anul 2013 numărul emigranților din localitate a crescut cu 5 persoane comparativ cu anul precedent și a constituit 18 emigranți. Numărul emigranților din localitate în perioada anilor 2009-2013 a fost de 97 de persoane, cu o medie anuală de cca. 19 de emigranți.

În anii 2009-2012 în orașul Anenii Noi sporul migratoriu al populației a fost unul pozitiv, totodată înregistrând o scădere în anul 2012 față de anul 2009 cu 33 de persoane sau cca. 36%. În anul 2013 diferența dintre numărul imigranților în localitate și numărul emigranților din localitate a fost nesemnificativă, astfel încât sporul migratoriu al populației devine negativ.

2.4 Infrastructura administrativă

2.4.1 Dezvoltarea urbanistica

Orașul Anenii Noi nu dispune de Plan Urbanistic General actualizat. Ultimul Plan Urbanistic General a fost elaborat în anul 2006 și aprobat prin decizia Consiliului local nr.31/1 din 06 martie 2007, care a fost documentul de bază ce reglementează aspectele urbanistice a dezvoltării social-economice a localității.

Planul urbanistic general cuprindea în sine, reglementări pe termen scurt, la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale de bază, cu privire la stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității, stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan, zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor etc.

Documentul cuprindea prevederi pe termen mediu și lung cu privire la evoluția în perspectivă a localității, direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu; traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului; zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone.

2.4.2 Rețeaua de drumuri

Lungimea totală a drumurilor din Anenii Noi este de 27,6 km.

Pe teritoriul orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului sunt înregistrați 13 agenți transportatori, 2 întreprinderi de maxi-taxi și patru școli auto.

Organizarea și activarea acestor întreprinderi este parțial dirijată de comisia raională pentru securitatea circulației rutiere și combaterea transportului ilicit de călători în componența căruia sunt 13 membri, care la rândul său se conduc de actele legislative, de Regulamentul comisiei. Comisia până în prezent a organizat 37 de ședințe unde în competențele sale se hotărăsc următoarele: atribuirea rutelor locale, stricta evidență privind respectarea graficului de circulație, privind securitatea pasagerilor, demersurile parvenite de la călători și primării.

2.4.3 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

În orașul Anenii Noi există un sistem de alimentare cu apă de o lungime totală de 70 km de conducte (569 total pe raion), inclusiv 15 stații de pompare (35 total pe raion), 14 sonde arteziene (125 total pe raion, din care 93 sunt în exploatare), având o capacitate de 6.000 m³/zi. Consumul specific mediu este de 88 l/p/zi, apa nefacturată în sistem fiind de cca. 40%. Consumul energetic specific este de cca. 1,1 kWh/m³. Localitățile rurale au o acoperire foarte limitată cu servicii.

Sistemul de canalizare existent în orașul Anenii Noi constă dintr-o rețea de canalizare de o lungime totală de 35,9 km (236 total pe raion), inclusiv 5 stații de pompare și o stație de epurare a apelor uzate în s.Bulboaca. Această stație are o capacitate de 7.500 m³/zi din care doar 4,2% sunt utilizate. Unele segmente din sistemul de canalizare, inclusiv stațiile de pompare, au fost recent renovate, pe când stația de epurare rămâne în condiție deplorabilă. Consumul energetic specific al sistemului de canalizare în or. Anenii Noi este de cca. 1,4 kWh/ m³. Localitățile rurale nu dispun de sisteme centralizate de canalizare.

La moment, serviciile de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate în or. Anenii Noi sunt prestate de Î.M. Apă-Canal Anenii Noi, pe când în localități rurale operarea și întreținerea sistemelor existente îi revine autorităților publice locale din localitățile respective și/sau asociațiilor de consumatori. Î.M. Apă-Canal Anenii Noi prezintă un potențial pentru extinderea serviciilor AAC asupra altor localități din raionul Anenii Noi.

Provocările-cheie.

Dezvoltarea infrastructurii AAC și stimularea cooperării intercomunitare. Sporirea capacității instituționale ale operatorului din or. Anenii Noi pentru extinderea treptată serviciilor AAC pentru localități vecine. Totodată, o mare provocare este stimularea consumatorilor prin politica tarifară, în scopul asigurării consumului minim de apă pentru menținerea serviciilor la un nivel sustenabil. Perspectivele de dezvoltare sunt asociate cu îmbunătățirea calității serviciilor AAC în or. Anenii Noi și extinderea serviciilor durabile și suportabile spre localități învecinate. Localitățile cu un potențial sporit de grupare vor dezvolta sisteme AAC grupate, pe când localitățile marginalizate vor beneficia de soluții locale. Sursele de apă subterană și de suprafață disponibile în raion pot fi combinate pentru sporirea eficienței și fiabilității serviciilor.

2.4.4 Rețele energetice, eficiența consumului de energie, utilizarea energiei regenerabile

Orașul este complet gazificat, inclusiv și localitățile din componența lui. Lungimea totală a conductei de gaze este de peste 110 km.

Aprovizionarea cu energie termică se efectuează autonom. Pe teritoriul orașului sunt 6 cazangerii, care asigură cu căldură instituțiile sociale, bugetare și într-o măsură foarte redusă sectorul locativ. Peste 40% din blocuri sunt conectate la conducta de gaze și au încălzire autonomă.

2.4.5 Rețelele de telecomunicații

1. Publicația periodică ziarul "Adevărul de Anenii Noi" a apărut în ianuarie 2011, ca proiect mediatic al asociației obștești "ASTRA-Anenii Noi". Din aprilie 2012 publicația se extinde la nivel regional, formând un consorțiu media cu echipe raioanele Căușeni ("Curierul de Căușeni") și Ștefan Vodă ("Adevărul de Ștefan Vodă"), unde în parteneriat se editează publicații lunare.
2. Postul de radio TEMP FM: frecvența 104.4 FM. Deține licență, însă nu emite.
3. Postul de televiziune AN-TV. or. Anenii Noi. Difuzat prin cablu, deține licență, emite doar muzică și filme.

2.5 Dezvoltarea economică

2.5.1 Privire de ansamblu

Anenii Noi are un potențial economic enorm de dezvoltare, datorită așezării geografice foarte reușite, proximității față de Chișinău și accesului la căile de tranzit și vamale, condiții pentru dezvoltare unei zone agricole ecologic pure. Dar acest potențial economic încă nu este valorificat pe deplin. Anumite riscuri economice există din cauza proximității față de Transnistria. Investitorii străini nu sunt dispuși să investească în zonele de risc sporit.

Principalul domeniu de dezvoltare economică în orașul Anenii Noi și localitățile din

componența orașului este comerțul și transporturile. Alte ramuri ale industriei ce se regăsesc în localități sunt: industria medicamentelor, industria confecțiilor, industria de prelucrare și industria alimentară.

Comerțul este ramura în care mecanismele economice de piață au pătruns mai rapid și în proporție mai largă. Astfel, din totalul agenților economici din oraș, mai mult de 80 % au cuprins în obiectivele lor de afaceri comerțul.

Ponderile cele mai mari în totalul serviciilor comerciale, prestate populației sunt reprezentate de următoarele categorii de servicii: alimentație publică, cafenele, baruri, servicii financiare, întreținerea și repararea autovehiculelor.

2.5.2 Industria

În industrie, prioritare sunt ramurile fabricării medicamentelor, alimentară, a confecțiilor, a mobilei și obiectelor de tâmplărie (inclusiv PVC).

Industria prelucrătoare a suferit o scădere enormă în urma falimentării S.A. „Fabrica de conserve”, care producea sucuri din fructe și legume. 60% din producția întreprinderii era exportată în Federația Rusă, restul în mare parte în România, Israel și alte țări.

Alți agenți economici importanți sunt SRL „Dar” și Fabrica de nutrețuri combinate „Fertilitate Anenii Noi” S.A.

2.5.3 Agricultură

Prelucrarea terenurilor agricole este efectuată de 7 agenți economici de bază, 4 societăți cu răspundere limitată și 3 gospodării țărănești.

Se constată că anual efectivele de animale din gospodăriile populației sunt în descreștere, principalele specii fiind bovinele, porcinele, caprinele și păsările. De asemenea, o descreștere substanțială se constată la efectivele de cabaline.

La momentul actual 50% din numărul de tractoare și utilaj agricol sunt uzate. A apărut necesitatea elaborării unui sistem de lucrări a solului care să favorizeze creșterea plantelor, să evite neajunsurile sistemului clasic să păstreze și să amelioreze potențialul productiv a solului. Implementarea sistemului agricol conservativ necesită renovarea parcului de tractoare și mașini agricole. Pentru acoperirea costurilor pentru procurarea tehnicii sunt necesare investiții din partea statului și altor donatori.

Agricultura orașului Anenii Noi înregistrează o serie de fenomene negative:

- reducere a ponderii deținute de către valoarea producției ramurii agricole din orașul Anenii Noi în totalul regional (-2,0 puncte procentuale) și național (-0,4 puncte procentuale).
- număr de tractoare și mașini agricole care revin la terenul arabil mai redus decât situația de la nivel național;
- evoluții descendente a suprafețelor agricole cultivate, a suprafețelor viilor pe rod și a numărului de pomi fructiferi;
- reduceri ale producției ramurii zootehnicii (greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum, producția de lapte, producția de ouă), mai accentuate decât cele de la nivel național și regionale.

În domeniul silviculturii se înregistrează o tendință ascendentă în ceea ce privește volumul de lemn recoltat care, dacă ținem seama și de suprafețele reduse pe care s-au efectuat lucrări de împădurire, este de natură să afecteze resursele de material lemnos disponibile în viitor.

2.5.4 Comerț și servicii

Odată cu evoluția în timp a mecanismelor de piață, au fost create condiții prielnice, care au favorizat dezvoltarea micului business în sfera comerțului și serviciilor în ritmuri mult mai rapide decât în alte ramuri ale economiei, stimulând fondarea întreprinderilor mici și mijlocii.

O altă dimensiune importantă a activității de întreprinzător, inclusiv în sfera comerțului, care caracterizează sectorul din punct de vedere calitativ, o constituie activitatea prestată de deținătorii de patente de întreprinzător.

Trebuie menționat faptul că practicarea comerțului în baza patentei de întreprinzător este o ocupație profitabilă. Cu toate acestea, încasările în bugetul de stat de la deținătorii de patentă continuă să fie nesemnificative din cauza lipsei evidenței fiscale a activității acestora. Totodată, o parte considerabilă a volumului de vânzări cu amănuntul, realizat de către deținătorii de patentă, revine comerțului neorganizat (în piețe). Pe teritoriul orașului activează filialele a cinci

bănci comerciale.

În decembrie 2010, a fost deschis primul magazin alimentar în zona de self-service supermarket rețea națională Fidesco. Un alt supermarket a fost deschis în anul 2020 "Linella".

2.5.5 Odihnă, divertisment și turism

În orașul Anenii Noi odihna și divertismentul populației reprezintă obiectul activității următoarelor organizații și agenți economici: Secția Culturală, Turism și Sport din cadrul Consiliului Raional Anenii Noi, firma comercială de producție „Mondial S” SRL, Firma Cristehtrans S.R.L.

Printre elemente de capital natural și de infrastructură existente în oraș pentru odihnă și agrement se enumără: 2 parcuri, 3 scure, 2 zone/centre de agrement, 4 restaurante, 28 baruri, 2 cafenele/cantine, 2 discoteci, 2 cluburi de noapte.

Parcuri *Casa de Cultură* și *Mama Îndurerată* sunt locuri atractive pentru turiști, totodată locuri tradiționale de odihnă, plimbări și întâlniri a locuitorilor orașului și localitățile din componența orașului.

Parcul Casa de Cultură este amplasat în partea centrală a orașului, în zona Casei Raionale de Cultură, fiind întemeiat în anii '80, ocupă o suprafață de 0,8726 ha. Pe teritoriul parcului sunt plantați copaci și arbuști, iar din anul 2006 a fost instalat monumentul lui Lenin. Parcul este amenajat cu bănci și urne pentru deșeuri. Totodată, teritoriul parcului nu este iluminat în fiecare zi, ci doar de sărbători, în scopul economisirii energiei electrice.

Parcul Mama Îndurerată este situat la periferia orașului în partea de nord și are o suprafață de 16.13640 ha. După suprafața sa este unul dintre cele mai mari spații verzi din oraș. Teritoriul este acoperit, parțial, de zone verzi compuse din copaci și arbuști, speciile predominante fiind: arțar, castan, tei etc. Parcul este de profil larg. Aici se află monumentul eroilor căzuți în război „Mama Îndurerată” (1941-1945), în apropierea căruia a fost construită o scenă de vară, care actualmente este demolată. Aleea care duce spre monument este amenajată cu bănci și urne pentru deșeuri. Parcul este remarcabil prin existența pe teritoriul acestuia canalului de canotaj, construit în perioada sovietică, care din anii '90 nu funcționează din cauză lipsei surselor financiare. Parcul nu este amenajat pentru odihnă. Dar, cu toate acestea importante sărbători de primăvară sunt organizate în acest parc.

Scurul „Aleea Slavei” este situat în centrul orașului în fața Consiliului Raional și ocupă o suprafață de 0,4287 ha. Acest spațiu este locul principalelor manifestări cu prilejul sărbătorilor oficiale naționale și religioase. Din ansamblul scuarului face parte și monumentul lui Ștefan cel Mare. Scurul este amenajat cu zone verzi.

Zona de agrement, amenajată în preajma iazului amplasat în extravelanul localității, la o distanță de 0,5 km de la oraș, în de-a lungul drumului republican R 30 Anenii Noi - Căușeni - Ștefan Vodă - frontieră cu Ucraina. Iazul are o suprafață 5,17 ha și a fost transmis în arendă în

scop de agrement în anul 2010 pentru o perioadă de 25 ani. Pe teritoriul zonei se află o cafenea, terase special amenajate pentru grătar, terenul de joacă. Zona de odihnă este în proces de amenajare continuu cu suportul investițiilor private firmei comerciale de producție „Mondial S” SRL.

Restaurantele, cafenele, discotecile și cluburi de noapte aflate în localitate sunt în gestiunea agenților economici și activează doar în baza investițiilor private.

2.5.6 Viața asociativă

În orașul Anenii Noi viața asociativă o constituie activitatea a 2 asociații obștești înregistrate la nivel național și 23 asociații obștești locale. Acestea organizații își desfășoară activitatea în domeniile cum ar fi: sănătate, mediu, educație, sport, servicii sociale, dezvoltarea comunitară.

Tabel nr.1

Nº	Denumirea ONG-ului	Anul înregistrării	Domeniul de activitate
1.	Societatea de Cruce Roșie din Moldova, filiala Anenii Noi (înregistrată la nivel național)	-	Oferă servicii de caritate prin acordarea asistenței medico-sociale, ajutorului material cetățenilor localității, care au nevoie de acest ajutor și compatrioților de peste hotare, deasemenea acordă ajutor și instituțiilor ocrotirii sănătății
2.	AO „Viața Nouă” (înregistrată la nivel național)	-	Promovează mediul sănătos de viață în rândurile populației localității prin intermediul reabilitării psiho-sociale a persoanelor dependente de alcool, utilizatorilor de droguri injectabile, persoanele care trăiesc cu HIV și familiilor sale
3.	AO ”Aneni-Business”		Realizează și protejează drepturile și libertățile economice, sociale și culturale ale membrilor săi
4.	AO ”Hipocrat”	2004	Sensibilizarea societății civile despre existența unei pătri largi de populație dezavantă: bătrâni, invalizi, șomeri, etc.
5.	AO ”Nadejda”	2004	Contribuie la sprijinirea învățământului preuniversitar, întreținerea, dezvoltarea și modernizarea bazei didactico-materială pentru elevi și susține activitățile extrașcolare
6.	AO ”Mass-media prin parteneriat și comunitate”	2004	Se bazează pe producerea reclamei, executarea și translaarea programelor teleradio, informarea populației despre importanța participării active la viața societății
7.	AO ”Parenta”	2004	Contribuie la sprijinirea învățământului preuniversitar, întreținerea, dezvoltarea și modernizarea bazei didactico-materială pentru elevi și susține activitățile extrașcolare
8.	AO ”Anina”	2005	Aplicarea culturii fizice în viața populației, pregătirea pentru munca înal productivă și pentru apărarea patriei
9.	AO ”Pro Adulții tineri”	2005	Cultivarea valorilor morale și etice ale societății, dezvoltarea societății democratice, promovarea modului sănătos

			de viață
10.	AO "Andrieș"	2005	Crearea condițiilor de dezvoltare a aptitudinilor creator-artistice copiilor, contribuire la efectuarea reparației a grădiniței
11.	AO "Prosperas"	2005	Contribuie la sprijinirea învățământului preuniversitar, întreținerea, dezvoltarea și modernizarea bazei didactico-materială pentru elevi și susține activitățile extrașcolare
12.	AO "Kyoku-schin Karate-Do"	2006	Contribuirea la dezvoltarea kyokushin kan Karate-Do în or. Anenii Noi, implicarea tineretului în activitățile sportive, însănătoșirea populației, dezvoltarea și întărirea relațiilor sportive cu alte asociații
13.	AO "Lucisper flor"	2006	Construcția și montarea rețelei de gaz; pavarea drumurilor de pe str. Speranței, Luceafărului, Florilor, electrificarea, telefonizarea și asigurarea cu apă
14.	AO "Licuricii"	2006	Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea capacităților și aptitudinilor spiritual ale copiilor, contribuirea la susținerea copiilor din familiile social-vulnerabile
15.	AO "Anenii Noi-orașul inimii"	2006	Participarea active a membrilor săi în viața publică a comunității, contribuirea la dezvoltarea social-economică a localității, promovarea reformelor democratice în cadrul comunității
16.	AO "Anenii Noi-orașul nostru"	2007	Contribuirea la îmbunătățirea aspectului exterior a orașului, stimularea dragostei față de locuitorii orașului, sprijinirea eforturilor orientate
17.	AO "Uniunea Veteranilor Războiului din Afganistan Anenii Noi"	2007	activează în domeniul susținerii membrilor asociațiilor invalizilor de război și membrilor familiilor celor cazuți sau pierduți fara urma
18.	AO "Dalila"	2007	Îmbunătățirea situației sociale și material a femeilor, protecția muncii și a sănătății femeilor, susținerea și dezvoltarea tradițiilor naționale și culturale
19.	AO "Organizația cetățenilor a regiunilor integrate din RM"	2007	Introducerea unui aport posibil pentru reglementarea conflictului transnistrean și reintegrarea RM, ocrotirea drepturilor și intereselor cetățenilor a regiunilor RM
20.	AO "ASTRA-Anenii Noi"	2007	Activează în domeniul promovării valorilor naționale și a societății civile; promovării participării și solidarității cetățenilor în viața și dezvoltarea comunității; dezvoltării parteneriatului local durabil
21.	AO "Velimir"	2011	Participarea activă a membrilor săi în viața comunității, contribuirea la dezvoltarea social-economică a localității, promovarea reformelor democratice, participarea

			activă la redresarea situației ecologice, realizarea programelor de tineret în domeniul culturii și sportului
22.	AO "BioArhitectura"	2013	Organizează instruiți ecologice a populației; efectuează acțiuni de restabilire și protecție a mediului natural și de întreținere a spațiilor forestiere din zona orașului; produce materialul săditor în pepiniere; efectuează lucrări de împădurire a terenurilor fără vegetație forestieră; promovează utilizarea resurselor regenerabile de energie și alte măsuri și acțiuni ce pot să preîntâmpine fenomenele negative de poluare a mediului
23.	AO "Comunitatea din Anenii Noi a persoanelor originare din Russia"	2013	Crearea condițiilor pentru un trai decent pentru cetățenii din Federația Rusă, dezvoltarea relațiilor între cetățenii de diferite naționalități, dezvoltarea culturii
24.	AO "Asociația Consiliului consultative șefilor direcțiilor cultură și oamenilor de cultură"	2013	Dezvoltarea cadrului de oportunități în domeniul culturii, elaborarea programelor, idei în domeniul culturii, analiza problemelor de ordin socio-juridic, ridicarea nivelului cultural
25.	AO "Perlele Moldovei"	2013	Depistarea și promovarea tinerilor talente, conservarea patrimoniului imaterial al RM, reprezentarea, promovarea, dezvoltarea și protejarea în țară și în străinătate a culturii

În linii generale, ONG-urile din orașul Anenii Noi activează aproape pentru toate categoriile de cetățeni. Totuși, desfășoară activități în domeniile educației, social, sănătății, mass-mediei, mediului, sportului etc.

Potrivit datelor primăriei Anenii Noi, de către ONG-urile locale, în ultima perioadă, au fost realizate doar 2 proiecte, fapt ce relevă un nivel redus de implicare în viața comunitară a localității. Suma fondurilor extrabugetare atrase de ONG-uri în ultimii 5 ani constituie peste 1000 €. Totodată se constată un nivel scăzut de participare a organizațiilor non-guvernamentale la procesul decizional.

De menționat ca, din numărul total al organizațiilor non-guvernamentale din comunitate, doar o parte mai mică sunt suficient de active și dezvoltă diferite proiecte și inițiative. Una din cauzele numărului redus de ONG-uri active este lipsa unor mecanisme de generare a veniturilor prin prestarea de servicii. Printre principalele probleme cu care se confruntă asociațiile obștești locale sunt: insuficiența resurselor financiare; viabilitatea financiară redusă, cauzată de o dependență a bugetelor de granturile externe; diversitatea redusă a activităților generatoare de venituri.

2.5.7 Cultura

Activitatea culturală în or. Anenii Noi este reprezentată de o rețea de instituții culturale care contribuie la formarea, promovarea și dezvoltarea valorilor tradițional-artistice a populației din localitate. Activitatea culturală a orașului Anenii Noi este coordonată și promovată de către primăria Anenii Noi, Centrul de Creație a elevilor „Ciocârlia”. Printre instituții culturale în localitate activează: Casa Raională de Cultură, Căminul Cultural din satul Ruseni, Centrul de Creație a elevilor „Ciocârlia”, Școala de Arte Anenii Noi și cinci biblioteci publice. Alte instituții culturale cum ar fi cinematografe, teatre, muzee pe teritoriul orașului lipsesc.

Casa Raională de Cultură a fost construită în anul 1972, este amplasată în zona centrală a orașului, dispune de două săli de spectacole (sala mare și sala mică) cu 770 locuri, birouri de lucru și săli de repetiții. Activează în baza Regulamentului, aprobat prin decizia Consiliului raional Anenii Noi nr. 04-12 din 22 noiembrie 2007, Programului de activitate și Regulamentului intern a instituției. Este centru metodic pentru toate casele și căminele culturale din raion. În perioada rece a anului instituția se încălzește integral, au fost efectuate reparații în foaier, sala mică, birourile de lucru, scena. În anul 2013 s-au efectuat lucrările de reparație a rețelei electrice. În incinta Casei Raionale de Cultură sunt organizate activități de o înaltă valoare artistică cu participarea personalităților notorii din domeniul artei din țară și de peste hotare; festivaluri tradiționale, serbări populare și concursuri tematice. Artiștii amatori ai Casei Raionale de Cultură evoluează cu succes în cadrul activităților culturale de nivel republican și internațional.

În cadrul Casei Raionale de Cultură activează 15 ansambluri de artiști amatori cu 232 de membri, din numărul total 4 sunt pentru copii și adolescenți. Prin Ordinul Ministerului Culturii Nr. 257 din 19 noiembrie 2012, 12 ansambluri de artiști amatori au obținut titlul „Model”: ansamblurile folclorice „Grădina Dorului”, „Nadejda”, „Slaveanca”, orchestra de muzică populară „Mărțișor”, Fanfara (copii), Fanfara (maturi), ansamblurile de muzică ușoară „Cadența” și „Modus”, teatru de păpuși „Cheița de Aur”, ansamblul vocal „Gama Sonor”, studioul muzical „Perlele Moldovei”, ansamblul de dans popular „Meleag basarabean”.

În activitatea sa, Casa Raională de Cultură se confruntă cu următoarele probleme: lipsa costumelor și instrumentelor muzicale pentru colectivele artistice; lipsa unității de transport pentru deplasarea colectivelor în cadrul diverselor festivaluri raionale, republicane și internaționale; lipsa utilajului tehnic și sonor performant; lipsa specialiștilor calificați; salarii mici a angajaților; lipsa cursurilor de calificare și seminare pentru specialiștii din domeniu. E necesară reparația capitală a sălii mari, dotarea ei cu utilaj modern și procurarea fotoliilor. În perspectivă ar fi binevenită construcția unei cazangerii autonome și amenajarea terenului aferent instituției.

Căminul Cultural din satul Ruseni este amplasat în centrul satului într-o clădire adaptată, dispune de o sală de concerte cu o capacitate de cca 60 de locuri. Starea fizică a clădirii este mai puțin satisfăcătoare și necesită reparație capitală. În perioada rece a anului instituția nu se încălzește.

IP Centrul de creație a elevilor „Ciocârlia” își desfășoară activitatea din anul 1956 într-o clădire adaptată, construită în anii '56 și este amplasată în centrul orașului. Instituția dispune de o sală de concerte cu o capacitate de 75-80 locuri. În cadrul centrului de creație copiii se ocupă de activități extrascolare și își dezvoltă abilitățile artistice și de creație în cadrul a mai multor cercuri cum ar fi: dans, muzică, declamație artistică, broderie, croșetărie, macrameu etc. Pentru a promova tinere talente de la centrul de creație, anual în localitate se organizează, festivalul „Clinchetul primăverii”, tradiționalul concurs de talente, unde copii își demonstrează maiestria de a dansa, cânta și a juca teatru. Până în prezent s-au desfășurat deja 18 ediții a acestui festival cu participarea artiștilor din Italia, Bulgaria, România și Ucraina.

În activitatea sa centrul se confruntă cu problemele ce țin de lipsa transportului pentru deplasarea copiilor la diferite evenimente cultural-artistice. Clădirea centrului este într-o stare satisfăcătoare, însă se constată lipsa spațiilor/sălilor suficiente pentru activitatea cercurilor de instruire.

Școala de Arte Anenii Noi este amplasată în centrul orașului, dispune de clădire proprie, construită în anii '60 și adaptată pentru activitate. De asemenea, instituția dispune de o sală de concerte cu o capacitate de 120 locuri.

Actualmente, în școala de arte fac studii cca 115 elevi în domeniul muzicii, vocalului și artelor plastic. În anul 2014 au finisat studiile 18 absolvenți. Școala de Arte este frecventată de copii din 11 localități ale raionului, inclusiv și localitățile din componența administrativ-teritorială a orașului Anenii Noi.

Cele mai importante evenimente la care au participat elevii pe parcursul anului sunt: concursul zonal „Gh. Murgu” organizat în raionul Dubăsari, concursul republican „Tinere talente”, expoziții de artă decorativă, participări la diferite sărbători ale orașului și raionului, concerte de totalizare.

Starea fizică a edificiului este satisfăcătoare, clădirea dispune de cazangerie autonomă și în perioada rece a anului se încălzește integral. În fiecare an sunt efectuate reparații capitale și curente.

Problemele cu care se confruntă instituția este lipsa spațiului necesar pentru activități artistice, lipsa mobilierului, lipsa instrumentelor muzicale, costumelor naționale și literaturii de specialitate. Pentru a rezolva problema spațiului necesar, este în proces de construcție o anexă la clădirea principală, însă surse financiare sunt insuficiente pentru a finisa construcția.

Cercul de dansuri sportive este organizat în incinta Liceului teoretic A. Pușchin, unde se antrenează cca 30 de copii și maturi.

În contextul pandemiei și a condițiilor impuse de Comisia Situațiilor Excepționale orele deschise planificate nu s-au petrecut, precum și concertele planificate la final de semestru în incinta instituției, care aveau ca scop prezentarea rezultatelor atât elevilor cât și pedagogilor.

Participarea elevilor în cadrul concursurilor/expozițiilor și rezultatele acestora

- ✓ Aniversarea 120 ani de la înființarea localității Berioschi concert (04 octombrie 2020)
- ✓ Hramul orașului Anenii Noi (8 noiembrie 2020)

- ✓ Festivalul raional de creație artistică ediția a VIII-a Ramule – Neamule (14 februarie 2020)
- ✓ Concursurile Raionale "Mărțișorul Călător" și "Miss smărăndița"-2020 (01-10 martie 2020)

Cele mai importante manifestări școlare și extrașcolare deasfășurate pe parcursul anului:

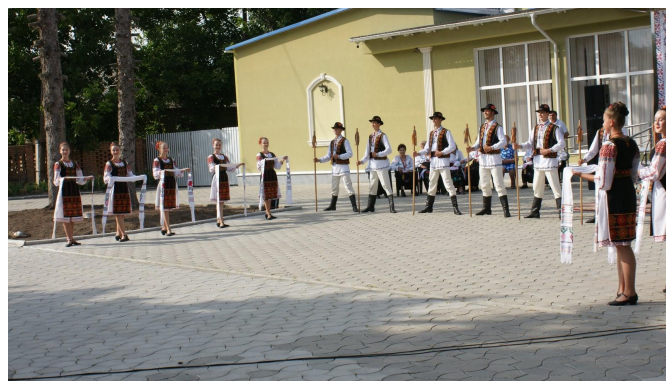
Organizarea Festivalului –Concurs online "Datini și obiceiuri de iarnă" unde corpul pedagogic din instituție și-a adus aportul în calitate de juriu.

Pe parcursul anului 2020, în Școala de Arte din orașul Anenii-Noi si—a îmbunătățit baza tehnico-materială, total – 18.082,00 lei

Au fost executate lucrări de reparația instituției, total – 17.958,56 lei.

Orașul Anenii Noi este gazda mai multor evenimente și festivaluri raionale, regionale, naționale și internaționale. Anual, în localitate sunt organizate mai multe evenimente cultural-artistice, printre care se enumără:

- Festivalul-concurs Internațional de Artă vocală „Cântă inimă”;
- Festival-concurs Național de folclor „La Nistru la Mărgioara”;
- Festivalul-concurs raional al cântecului pascal „Osanele Domnului”;
- Festivalul raional de tradiții și obiceiuri de iarnă „Florile dalbe”;
- Ceremonia anuala nominalizărilor în domeniul culturii „Gala Laureatilor în domeniul culturii”;
- Festivalul Internațional de Muzică „Mărțișor” (etapa raională);
- Festivalul Național al Teatrelor de Păpuși „La căsuța cu povești”;
- Festivalul Republican a cântecului patriotic „Credință, Speranță, Iubire”;
- Festivalul-concurs Republican (etapa raională) „Două Inimi gemene”, consacrat regretaților Ion și Doina Aldea-Teodorovici;
- Festivalul Etniilor „Unitate prin diversitate”;
- Festivalul „Clinchetul primăverii”;
- Concursul raional de inteligență și creativitate „Miss Smaramdita” consacrat vieții și creației lui Ion Creangă;
- Concursului raional pentru băieți „Mister Guguță”, dedicat vieții și operei lui Spiridon Vangheli.

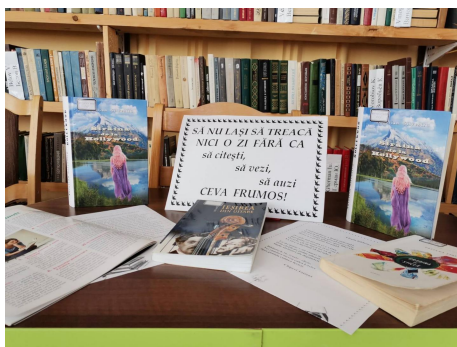
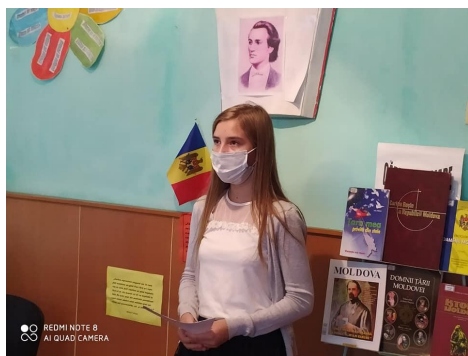
În orașul Anenii Noi există cinci biblioteci publice, dintre care, două sunt biblioteci orașenești (biblioteca publică și biblioteca pentru copii) și trei biblioteci satești în localitățile Ruseni, Beriozchi și

Hîrbovățul Nou. Numărul acestora fiind constant în ultimii 5 ani.

Biblioteca publică din or. Anenii Noi a fost înființată în anul 1946, este amplasată în centru orașului, în sediul Casei Raionale de Cultură și prezintă centrul metodologic pentru toate bibliotecile publice din raion. Instituția include și o filială pentru copii cu un număr de cca 1 300 cititori. Ponderea numărului de copii înscriși la biblioteca față de numărul total de copii din localitate este de 68,6 %. Activitatea de bază a bibliotecilor constă în promovarea cărții și lecturii și desfășurarea activităților culturale.

Bibliotecile din oraș, în anul 2014, au fost selectate ca finaliste în programul „NOVATECA” cu o durată de cinci ani. Programul se axează pe patru domenii principale de activitate, pentru realizarea obiectivelor propuse: dotarea bibliotecilor cu tehnologii moderne, instruirea bibliotecarilor, colaborarea cu autoritățile publice locale și centrale în vederea susținerii bibliotecilor publice în calitate de centre de dezvoltare comunitară și conlucrarea cu societatea civilă și sectorul privat pentru sensibilizarea publicului și a instituțiilor față de modernizarea bibliotecilor.

Problemele cu care se confruntă bibliotecile din oraș sunt: lipsa cadrelor calificate în domeniu, insuficiența mijloacelor financiare pentru procurarea publicațiilor, lipsa software-ului pentru evidența utilizatorilor/resurselor, fondul de carte nu corespunde necesităților beneficiarilor, mobilier învechit.

Bibliotecile din satele Ruseni, Berezchi și Hîrbovățul Nou sunt amplasate în clădirile adaptate și din considerentul numărului scăzut al populației în aceste localități activează doar 4 ore pe zi (0,5 salariu). În activitatea sa instituțiile se confruntă cu un șir de probleme: clădirile nu sunt aprovizionate cu apă și canalizare, instituțiile nu sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă și nu se încălzesc în perioada rece a anului. Acoperișul clădirii unde este amplasată biblioteca din s.Ruseni necesită a fi reparat. Biblioteca din s.Hîrbovățul Nou nu este conectată la rețeaua de energie electrică.

Fondul de cărți din biblioteci, în perioada anilor 2016 – 2020, este reprezentat în tabelul următor:

Bibliotecile	2016	2017	2018	2019	2020
Biblioteca publică, or. Anenii Noi, nr. de cărți	30 319	29 970	30 162	31 346	31 242
Biblioteca pentru copii, or. Anenii Noi, nr. de cărți	23 454	23 139	22 703	23 113	21 550
Biblioteca din s. Ruseni, nr. de cărți	5 357	5 436	5 523	4 767	4 842
Biblioteca din s. Berezchi, nr. de cărți	6 170	3 895	3 755	3 662	3 334
Biblioteca din s. Hîrbovățul Nou, nr. de cărți	2 942	2 991	3 054	2 683	2 873

Sursa: Primăria or. Anenii Noi

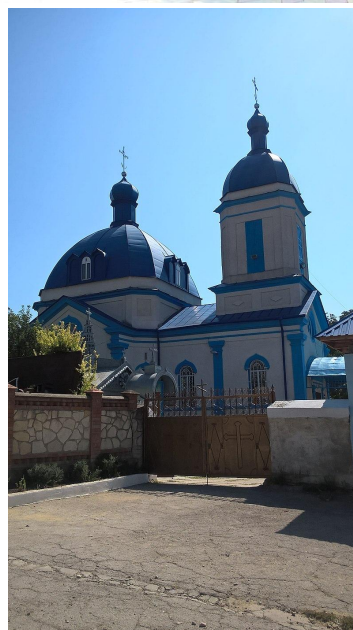
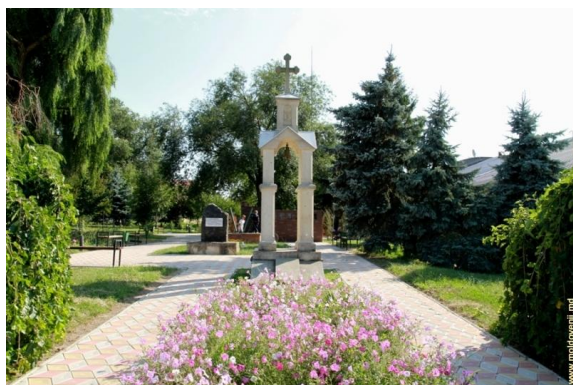
Potrivit datelor prezentate de Primăria orașului Anenii Noi, volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea culturii în localitate este reprezentat astfel:

Anul	2016	2017	2018	2019	2020
Suma, mii lei	145,2	153,3	136.0	146.8	66,1

Sursa: Primaria or. Anenii Noi

Conform Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.1531-XII din 22 iunie 1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor, în raionul Anenii Noi au fost atestate 157 monumente de arheologie, istorie, arhitectură și artă, dintre care în orașul Anenii Noi și satele ce intră în componența administrativ-teritorială a acestuia, au fost atestate 25 monumente de arheologie, istorie și artă. Printre acestea se enumeră așezările din epoca bronzului și secolelor II-IV, IV, VIII-IX, XIV; necropolă din epoca bronzului; tumuli din epoca antică; monumentul eroilor căzuți în război „Mama Îndurerată” (1941-1945) instalat în anul 1987; monumentul consătenilor căzuți în 1941-1945 din s.Hîrbovățul Nou; monumentul „M. Eminescu” instalat în anul 1992. În oraș există și alte monumente de arhitectură, istorie și artă, care nu fac parte din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, cum ar fi: „Biserica Sf. Dumitru” construită în anul 2001, Capela în memoriam eroilor căzuți în războiul din Afganistan și pentru integritatea Republicii Moldova din 2005, monumentul lui Lenin și monumentul lui Ștefan cel Mare instalate în anul 2006.

2.5.8 Sportul

Activitatea sportivă din or. Anenii Noi este coordonată și promovată de Secția Cultură, Turism și Sport din cadrul Consiliului Raional Anenii Noi, de asemenea pe teritoriul orașului activează clubul sportiv „Anina” și o școală sportivă.

Echipa de fotbal, până în anul 2013, a fost deținătoare Cupei Raionale (locurile 1, 2 și 3 în campionatul raionului), iar în anul 2013 a participat în campionatul național, divizia B. Echipele de baschet și volei se mențin pe poziția locurilor 1, 2 și 3 în campionatul raional.

Principalele probleme care influențează performanța sportivă a echipelor sunt insuficiența surselor financiare pentru întreținerea echipelor și lipsa transportului pentru deplasări.

Școala sportivă a fost fondată în anul 2005, este amplasată în apropierea stadionului raional, la periferia nordică a localității și se află în gestiunea Consiliului Raional Anenii Noi. Activitățile sportive ce se desfășoară în instituție sunt: fotbal, tenis de masă, trânta, box. În școală activează 18 antrenori.

Secția de fotbal frecventează cca 350 de copii și juniori, celelalte secții sportive sunt frecventate de cca 100 de copii și juniori. Echipele sportive participă la campionatul republicii și turnee internaționale. Printre problemele cu care se confruntă instituția sunt lipsa surselor financiare suficiente pentru organizarea evenimentelor sportive, deplasarea echipelor la diferite activități sportive, procurarea echipamentului sportiv.

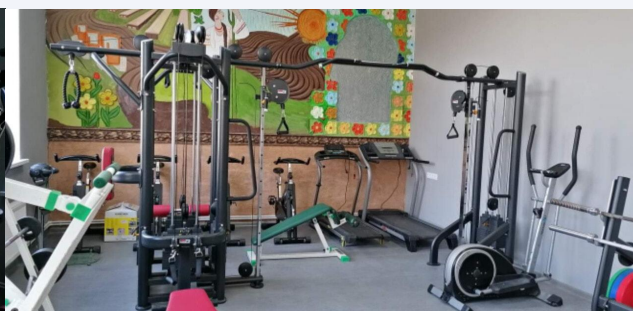
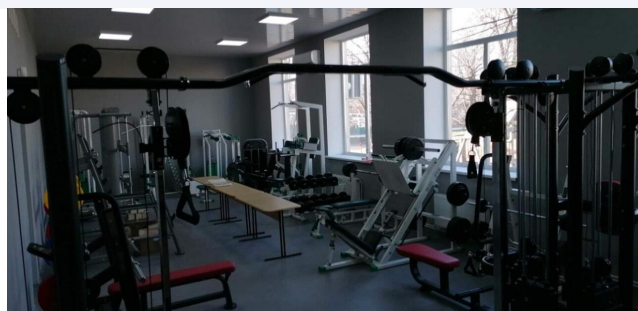

Infrastructura sportivă a orașului este reprezentată de stadionul raional, trei terenuri de fotbal, terenul pentru atletică ușoară și cinci săli de sport. Stadionul raional a fost construit în anul 1980, cu o capacitate de 2000 de locuri și în prezent este într-o stare bună. Pe teritoriul stadionului funcționează 2 terenuri de fotbal, un teren sintetic de minifotbal, un teren de baschet, două terenuri de volei și o sală de tenis de masă deschisă în anul 2013. Actualmente, pe stadionul raional se efectuează lucrări de construcție capitale.

De asemenea, de săli de sport dispun și următoarele instituții de învățământ: Liceul Teoretic „A.Pușkin”, Liceul Teoretic „M.Eminescu”, Liceul Teoretic Raional „A.Straista”, unde sunt practicate cele mai cunoscute genuri de sport cum ar fi volei, baschet, minifotbal, tenis de masă,

O sală modernă de triatlon forță a fost deschisă în orașul Anenii Noi grație colaborării Consiliului raional și primăriei orașului.

Consiliul raional a alocat 300 mii pentru achiziția echipamentelor sportive, iar primăria orașului a alocat 260 mii pentru reparația sălii, care se va afla în gestiunea Școlii sportive raionale, iar copiii se antrenează gratis.

În funcție de infrastructura sportivă existentă, în localitate activează următoarele secții sportive: - secții sportive de fotbal, fiind cel mai dezvoltat gen de sport, numărul lor a crescut treptat de la 3 secții în anul 2009, la 7 secții în anul 2013;

- secții de baschet și tenis de masă, numărul cărora la fel a crescut ușor de la o secție în anii 2009-2010 la 2 secții în anii 2011-2013;
- secția de volei;
- secția de box.

Potrivit datelor prezentate de Primăria or. Anenii Noi, volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea sporturilor în localitate este reprezentat astfel:

Anul	2016	2017	2018	2019	2020
Suma, mii lei	46,4	40,4	40,4	38,7	57,6

Sursa: Primăria or. Anenii Noi

Din tabel observăm ca volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea sporturilor în localitate descrește treptat în anul 2012 față de anul 2009, iar în anul 2013 această cifră înregistrează o suma cea mai mare alocată în ultimii 5 ani.

Aceasta se datorează faptului ca în anul 2013 pe teritoriul stadionului raional a fost amenajată sala de tenis de masă. De asemenea au fost alocate surse financiare suplimentare din bugetul local pentru participarea echipei de fotbal la Campionatul Republicii Moldova.

Anual de către primăria orașului se petrec următoarele competiții: campionatul la tenis de masă, minifotbal, volei, baschet, șah, trântă, biliard, dansuri sportive. Diferite competiții sportive se petrec în cadrul sărbătorilor naționale, de ziua orașului și a satelor care se află în componența teritorial-administrativă a acestuia etc.

În concluzie, analizând dinamica indicatorilor ce reflectă activitatea sportivă, se constată tendința crescândă a numărului activităților sportive desfășurate în localitate, ceea ce demonstrează interesul sporit a populației localității față de practicarea principalelor genuri de sport. Activitatea sportivă din orașul Anenii Noi nu face parte din sistemul sporturilor de performanță și are drept scop dezvoltarea și popularizarea principalelor genuri de sport amator și promovarea modului sănătos de viață. Principala problemă cu care se confruntă administrația pulică locală în domeniul sportului este lipsa surselor financiare pentru dezvoltarea bazei sportive, promovarea și desfășurarea activităților sportive în localitate.

2.5.9 Mass-media

Mijloacele de informare în masă ce activează pe teritoriul orașului sunt reprezentate de un studiou privat de televiziune locală.

În orașul Anenii Noi timp de 14 ani funcționează televiziunea prin cablu care are canalul tehnic local. Acest canal difuzează în raza orașului doar anunțuri cu caracter tehnic și activează cu suportul întreprinderii „Studioul AN-TV” SRL.

Analiza SWOT

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
• Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de tranzit • În localitate activează colective artistice • Tradițiile populare sunt bine păstrate • Existența manifestărilor cu valoare folclorică • Existența meșterilor populari • Existența monumentelor istorice • Pe parcursul anului se desfășoară numeroase activități etno-culturale, sportive și de agrement • În oraș există 3 biserici creștin-ortodoxă • Cimitirile locale este îngrădite și dispune de drum de acces • Pe teritoriul localității activează casa de cultură Anenii și Ruseni • Localitatea dispune de 5 biblioteci publice	• Potențialul cultural-turistic al orasului este slab valorificat • Lipsa de interes pentru turism ca potențial pentru afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă • Lipsa unui muzeu orășenesc • Lipsa zonelor de agrement • Surse financiare insuficiente pentru dezvoltarea turismului • ONG-urile inactive
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
• Identificarea surselor alternative de susținere financiară a activității colectivelor artistice • Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea a noi echipe • Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural) • Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului • Dezvoltarea infrastructurii turistice și a unităților de primire turistică • Infrastructura de transport bine dezvoltată și modernizată poate avea ca efect dezvoltarea turistică a localității	• Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate • Organizarea și desfășurarea evenimentelor de bun augur din motivul situației epidemiologice, COVID-19

2.6 Serviciile sociale

2.6.1 Educația

Procesul educațional în orașul Anenii Noi este organizat de Primăria orașului și Direcția Generală, Educație, Cultura și Turism din cadrul Consiliului Raional Anenii Noi, rețeaua de instituții preșcolare - grădinițe-creșe și instituții de învățământ primar și secundar general – licee teoretice. Sistemul de educație preșcolară a localității este format din trei grădinițe-creșe: grădinița nr.3 și grădinița nr.4 din or. Anenii Noi și grădinița din s.Hîrbovățul Nou.

În IET "Andrieș", frecventează 286 copii în 12 grupe, dintre care 2 grupe de creșă - 49 copii și în 10 grupe de grădiniță 237 copii. Referitor la angajați cadre didactice avem 22, iar personal auxiliar sunt 23 persoane. Pe parcursul anului de studii am activat conform planului de activitate anual, lunar și săptămânal. Dificiențe în activitate am întâlnit începând cu luna martie când a fost anunțată starea excepțională în medicină și am revenit la activitate on-line cu copiii. Cadrele auxiliare au fost în concediu anual, apoi revenind la serviciu.

În baza Hotărârii nr.21 din 24 iunie 2020 a Comisiei Naționale Extraordinară de Sănătate Publică, *Instrucțiunea privind pregătirea pentru redeschidere și reluarea activității instituțiilor de educație timpurie în contextul pandemiei Covid-19*, am elaborat Raportul de autoevaluare privind pregătirea și redeschiderea IET "Andrieș", procurând dezinfectanți, măști, mănuși de unică folosință, precum și de cauciuc, termometre non-contact, termometre digitale, ecrane de protecție, ș.a.

Cu suportul Guvernului României prin intermediul FISM a fost implementat proiectul „Reparația capitală a blocului alimentar” în cadrul căruia au fost renovate: blocul alimentar, spalatoria și unele încăperi din instituție, modernizând condițiile în instituția educație timpurie. Din cadrul proiectului a fost înregistrată economie în sumă de 73,000 lei, care a fost redirecționată pentru procurarea utilajului necesar conform Regulamentului sanitar la blocul alimentar (mese inox, rafturi inox, chiuvete inox, dulapuri pentru pâine, frigider modern).

IET "Izvoaraș" este o unitate de educație și instruire, care în strânsă colaborare cu familia și comunitatea asigură dezvoltarea multilaterală a copilului din punct de vedere fizic, moral și intelectual.

Instituția dispune de resurse umane de bună calitate cadre nedidactice – 19 persoane și 4 lucrători la blocul alimentar, capabile să transforme actul didactic într-un demers modern, dinamic în pas cu noile orientări din educația timpurie și preșcolară. Personalul didactic încadrat în instituție este calificat, preocupat de perfecționarea procesului educațional și de perfecționarea activității profesionale și metodice. Numarul de copii care au frecventat grădinița în anul 2020 este 240 copii.

Rata instituționalizării copiilor de la 5-7 ani este 100 % ultimii 5 ani, celor de la 3-5 ani este de 65 % și celor de 2-3 ani este de 80 %.

Din luna septembrie 2020 instituția a fost redeschisă cu 10 grupe de copii, dintre care 2 grupe mici (3-4 ani), 3 grupe medii (4-5 ani), 2 grupe mari (5-6 ani) și 3 grupe pregătitoare (6-7 ani), grădiniță cu un

contingent de 200 copii. Sunt mai puțini copii cu 40, deoarece pe perioada de pandemie COVID 19 în baza Reglementărilor - cadru de redeschidere a IET trebuie să respectăm 4m2 la copil. Au fost instituționalizați copiii familiilor cu mulți copii, copiii din familiile unde ambii părinți activează etc.

IP s. Hîrbovățul Nou, Creșa-grădiniță de copii activează 2 grupe, cu un contingent de 30 de copii. Instituția dispune de 2 săli de grupă, 2 dormitoare, bloc alimentar, care este asigurat cu utilaj necesar. Pentru redeschiderea instituției de educație timpurie la data de 01.09.2020, a fost nevoie de dotare cu echipament, inventar conform cerințelor actelor reglatorii, pentru asigurarea condițiilor de control și minimalizarea răspândirii COVID-19 – 10000 lei.

O problemă majoră rămâne a fi cazanul din cazangeria instituției, care este de model foarte vechi necesită o verificare a stării acestuia conform prevederilor actelor normative în vigoare, referitoare la verificarea și exploatarea utilajului de gaz, s-au chiar schimbarea acestuia și a profilaxiei sistemului de încălzire.

Nivelul de dotare cu materialele metodologice și educaționale a instituțiilor preșcolare din localitate este satisfăcător. În cadrul grădinițelor activează asociațiile părinților.

Educația școlară în comunitate se desfășoară în liceul teoretic „M. Eminescu”, liceul teoretic „A.Pușkin” și liceul „A.Straistă”.

Liceul teoretic „M. Eminescu” a fost dat în exploatare în anul 1980 și dispune de 1200 de locuri. Numărul de copii înmatriculați în anul 2013 este de 817 și este în creștere față de anul 2012 cu 2,5%. Totodată, numărul copiilor ce au frecventat instituția a scăzut în perioada 2009-2012 cu 3%. Spațiul instituției este suficient și este folosit la capacitatea de cca 68%. La începutul anului de studii 2013/2014 numărul cadrelor didactice este de 56, numărul acestora fiind în descreștere față de anul 2009 cu 10 cadre didactice. În anul de studii 2013/2014 în mediu la un cadru didactic reveneau 15 elevi față de 12 elevi în anul de studii 2009/2010. În ultimii cinci ani se înregistrează neajunsul de cadre didactice de la 2 unități în anul 2009 la 4 unități în anul 2013. Gradul de acoperire a necesarului în cadre didactice scade de la 97% în anul 2009 la 93% în anul 2013. Nivelul de dotare cu materialele metodologice și educaționale este de 70 %.

Liceul teoretic "A.Straistă"

Liceul teoretic, cu predare în limba rusă, „*A. Pușkin*” a fost dat în exploatare în anul 1979 și dispune de 1176 de locuri. Numărul de copii înmatriculați în anul 2013 este de 651 și este în descreștere față de anul 2009 cu cca 16%. Spațiul instituției este suficient și este folosit la capacitatea de aproximativ 60%. La începutul anului de studii 2013/2014 numărul cadrelor didactice este de 53, numărul acestora fiind în descreștere față de anul 2009 cu 6 cadre didactice. În mediu la un cadru didactic revin 13 elevi. Gradul de acoperire a necesarului în cadre didactice este de 100%. Nivelul de dotare cu materialele metodologice și educaționale este de 80 %. În anul 2011 clădirea a fost renovată parțial prin schimbarea ferestrelor la 2 etaje cu suportul financiar al Primăriei orașului și Consiliului Raional Anenii Noi. De asemenea în anul 2013 cu suportul financiar a Consiliului Raional a fost construită cazangeria autonomă.

2.6.2 Ocrotirea sănătății

Sistemul de ocrotire a sănătății locuitorilor orașului Anenii Noi este format de următoarele instituții medicale: IMSP Spitalul raional Anenii Noi; IMSP Centrul de Sanatate Anenii Noi, două Oficii ale medicilor de familie în s.Ruseni (privat) și s.Beriozchi și două Oficii de sănătate în s.Hîrbovatul Nou și s.Socoleni; Asistența Medicală Urgentă; Centrul de Sănătate Publică; șase cabinete stomatologice și zece farmacii ce funcționează în oraș.

Pe teritoriul orașului activează un spital de nivel raional - IMSP Spitalul raional Anenii Noi. Numărul total de paturi în spital este de 170, iar gradul de asigurare a populației cu paturi la 10 mii locuitori constituie în mediu 21,03.

Asigurarea populației orașului cu medici se pastrează practic la același nivel. Astfel în anul 2020, în instituție activează 273 persoane, dintre care 49 medici, 103 personal medical mediu, 77 personal medical inferior și 44 alt personal. În cadrul secțiilor spitalului se acordă asistență medicală pe profilul: chirurgie, terapie, obstetrică și ginecologie, pediatrie, boli contagioase, îngrijiri cronice(reabilitare paliativă și geriatrie).

În cadrul secției consultative se acordă asistență medicală specializată de ambulator pe profilurile: terapeutic, pediatric, traumatologic, infecțios, obstetrical, narcologic, neurologic, etc.

În anul 2020 din sursele financiare a Fondatorului (Consiliul Raional) au fost efectuate lucrări de reparație a pereului în sumă de 63,9 mii lei, reparația capitală a secției terapie în sumă de 609,2 mii lei, instalarea opritorilor de zăpadă în sumă de 54,7 mii lei. A fost procurat utilaj pentru dotarea laboratorului și autosanitară pentru transportarea probelor bioloogice în valoare de 1374,6 mii lei.

În cadrul Proiectului realizat în parteneriat între Consiliul Raional Anenii Noi și Consiliul Județean Vaslui –Romînia a fost procurat și instalat Generator electric în sumă de 364,0 mii lei cu capacitatea electrică 240 kw.

În anul 2021 din sursele Fondatorului au fost renovate apeductul și canalizarea secției morfopatologie în sumă de 45,8 mii lei și s-a construit betonată platforma betonată pentru instalarea generatorului de oxygen în sumă de 30,4 mi lei, au fost alocate sursele financiare pentru modernizarea sistemului de oxigen în secțiile curative a spitalului în sumă de 52,6 mii lei, procurat electrocardiograf, monitor holter, aspiratoare chirurgicale portabile – 2 unitați, defibrilator extern manual, pompa de infuzie -6 unitați și pulsoximetru portabil – 2 unitați în sumă totală de 251,3 mii lei, au fost donate 2000 de măști – raspirator, în valoare de 40,0 lei, ventilator pulmonar adult pediatric-325,0 mii lei, 5 concentratoare de oxigen în sumă de 46,2 mii lei.

A fost procurată și instalată Stația de oxygen medical datorită proiectului “Răspuns de urgență la COVID-19 în Republica Moldova” realizat de Banca Mondială prin intermediul MS MPS RM.

Actualmente, în spitalul raional Anenii Noi se efectuează lucrările de reparație a blocurilor sanitare în secțiile chirurgie și terapie. Printre planurile instituției numărându-se și înlocuirea totală a acelor acoperișuri, care se află într-o stare nesatisfăcătoare. Din fondurile Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în baza proiectului “Modernizarea IMSP Spitalul Raional Anenii Noi cu utilaj medical performant” de finanțare în mărime de 679,56 mii lei va fi procurat utilaj medical (Ventilator pulmonar și Ultrasonograf).

IMSP Centrul Medicilor de Familie Anenii Noi se află în gestiunea Consiliului raional Anenii Noi și este o instituție medico-sanitară publică, care acordă servicii de asistență medicală primară pe principiul medicinei de familie. Instituția este amplasată într-o clădire adaptată, care necesită a fi reabilitate/renovată din punct de vedere energetic și anume: schimbarea geamurilor și ușilor, termoizolarea pereților, schimbarea sistemului de încălzire.

OMF Beriozchi dispune de un spațiu mic, în instituție lipsește un cabinet de triaj. Clădirea este adaptată și necesită a fi asigurată cu încălzirea autonomă și renovată energetic prin schimbarea geamurilor și ușilor. Este în proces de construcție hazna.

Oficiul Medicilor de Familie Ruseni este închis oficial, din motivul că spațiul clădirii nu

corespunde standartelor sanitaro-epidemiologice, lipsesc certificate de autorizare sanitară. Este necesară construcția edificiului nou a OMF.

OS Hîrbovățul Nou, la fel este amplasat într-o clădire adaptată, dispune de spațiu mic și este necesar un adaos de minim 10m² pentru a corespunde cerințelor actuale. De asemenea, clădirea necesită a fi renovată parțial prin schimbarea geamurilor și ușilor. Întrarea în instituție este una comună cu grădinița din localitate și necesită a fi separată prin construcția unui gard. Sediul OS Socoleni parțial a fost reparat capital și necesita schimbarea geamurilor.

Substația Asistența Medicală Urgentă (SAMU) Anenii Noi își desfășoară activitatea în raionul Anenii Noi și este în gestiunea Stației Zonale Asistență Medicală Urgentă „Centru”. Activitatea de bază este axată în acordarea volumului necesar de asistență medicală urgentă de calitate, sporirea accesibilității serviciilor prespitalicești acordate, evaluarea și perfectarea continuă a nivelului de asistență medicală de urgență acordată populației. Deplasările autosanitarelor se înregistrează în regim online prin sistemul GPS, implimentat pe parcursul anilor 2012-2013. Baza tehnico-materială a SAMU este la nivelul satisfăcător de dotare cu utilaj medical, medicamente și articole parafarmaceutice ce asigură activitatea eficientă și calitativă a Serviciului AMU.

Instituțiile Asistenței Medicale Primare dispun de o bază tehnico-materială slab dezvoltată. Sectorul spitalicesc al raionului dispune de bază tehnică-materială perimată. Clădirile vechi, precum și cele care au nevoie de reparații nu permit de a oferi servicii de înaltă calitate și creează riscuri pentru securitatea pacienților. Echipamentele medicale, au un grad ridicat de uzură fizică, și în majoritate sunt perimare. Lipsa echipamentului necesar influențează efectuarea oportună a investigării și diagnosticării bolii, ceea ce determină creșterea costului tratamentelor.

Analizând dinamica afecțiunilor pe principalele cauze de boli în orașul Anenii Noi se constată că bolile cardiovasculare, bolile aparatului respirator și bolile aparatului digestiv se evidențiază prin numărul lor mai mare în comunitate. Aproape toate bolile, cu excepția alcoolismului, tuberculozei și SIDEI, înregistrează un declin în anul 2013 față de anul 2009.

Bolile cardiovasculare, principala cauză de mortalitate, reprezintă cca 30,8% în totalul îmbolnăvirilor în anul 2009 și 32,2% în totalul îmbolnăvirilor în anul 2013. Astfel se constată o creștere a bolilor cardiovasculare în totalul îmbolnăvirilor în anul 2013 față de anul 2009.

Bolile aparatului respirator reprezentau 29,8% din totalul îmbolnăvirilor în anul 2009 și 27,6% în

anul 2013. Această pondere ridicată a bolilor respiratorii în structura generală a morbidității se datorează numărului mare de îmbolnăviri la copii, în special a pneumoniilor, dar și datorită creșterii numărului bolilor respiratorii obstructive.

Bolile aparatului digestiv, situate pe locul al treilea în structura morbidității se reduc ca importanță, ele reprezentând 23,2% în anul 2009 și 23,7% în anul 2013. Creșterea ponderii acestor boli în structura generală a morbidității nu se datorează neapărat creșterii incidenței îmbolnăvirilor prin boli digestive, ci este în corelație cu descreșterea importanței altor boli, precum cele ale aparatului circulator, respirator ș.a.

Dacă în cazul mortalității, identificăm ca principale cauze de deces bolile aparatului circulator, urmate de tumori, bolile aparatului respirator și digestiv, cauzele de îmbolnăvire sunt cu totul altele, pe primul loc situându-se bolile aparatului respirator urmate de bolile aparatului digestiv, aparatului circulator și tumori. Tumorile, care constituie una din principalele cauze de deces se regăsesc într-un procent foarte redus în structura morbidității, reprezentând doar 4% în anul 2009 și 4,2% în anul 2013. Acest fapt se datorează mai ales slabei diagnosticări sau subdepistării.

Pe parcursul anului 2020 s-au tratat de infecția COVID-19 - 933 pacienți (inclusiv 55 din alte raioane), dintre care 57 transferați în instituțiile medicale republicane, 836 externați, 40 decedați. Pe parcursul a 6 luni, anul 2021 s-au tratat de infecția COVID-19 - 927 persoane (inclusiv 41 din alte raioane), dintre care 57 transferați în instituțiile medicale republicane, 789 externați, 87 decedați.

2.6.3 Centrul de Reabilitare și Integrare Socială

În anul 2011 cu ajutorul Fondului de Investiții Sociale din Moldova, contribuțiile Consiliului raional Anenii Noi și a Primăriei orașului Anenii Noi s-a construit Centrul de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi - Centrul Multifuncțional este unicul în Anenii Noi, astfel a fost conceput pentru a oferi servicii de asistență și suport pentru mai multe categorii de familii vulnerabile.

Centrul de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi abreviat (CRIS) își desfășoară activitatea în conformitate cu Convenția cu privire la drepturile copilului, Codul de familie al RM, Legea Republicii Moldova din 15.12.1994 nr. 38-XIII „Drepturile copilului”, Legea nr.547-XV din 25.12.2003 cu privire la asistența socială, Legea nr. 140 din 14.06.2013 „Privind protecția specială a copiilor aflați în situația de risc și a copiilor separați de părinți”, Hotărârea Guvernului nr.591 din 24.07.2017 pentru aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului Social Centrul de Plasament pentru copiii separați de părinți și a Standartelor minime de calitate.

Scopul instituției: Prevenirea instituționalizării copiilor din familiile social vulnerabile și asigurarea protecției temporare a copiilor aflați în dificultate, reintegrarea lor în familia existentă sau adopția, precum și socializarea și integrarea în comunitate a copilului.

ACTIVITATEA CRIS în anul 2020:

Spectrul de servicii:

Servicii speciale: de reabilitare psihosocială pentru copiii aflați în situații de risc, incluziune socială pentru copii cu dizabilități, corecție logopedică, consultații speciale pentru familiile beneficiarilor, reabilitare psihosocială în scopul prevenirii abandonului la mame tinere, reabilitare multidisciplinară.

Servicii primare: plasament, asistență medicală, alimentație, aprovizionarea cu vestimentație, igienă personală, educație, școlarizare, socializare, informare, petrecerea timpului liber, excursii.

-Copii și tineri cu dizabilități, (de la 4 ani până la 30 ani) – frecventarea zilnică;

-Copii în situație de risc (de la 4 ani până la 18) – aflați în plasament;

-Copii în situație de risc cu dizabilități (de la 4 ani până la 18 ani) – aflați în plasament.

Pe parcursul anului 2020 au fost prestate servicii pentru

Luând în considerație situația epidemiologică Pandemia "COVID-19", fluxul de copii a fost stopat, Centrul s-a aflat în carantină 5 luni din luna martie 2020 până în luna august 2020, reieșind din prezenta întocmită am primit următorul rezultat:

-Copii și tineri cu dizabilități - 38 copii

-Copii în situație de risc - 34 copii

-Copii în situație de risc cu dizabilități - 2 copii

Serviciu Asistență Parentală Profesională:

În anul 2020 în serviciul Asistență Parentală Profesională nu au fost propuși copii.

Echipa Multidisciplinară:

În Centru lucrează Echipa Multidisciplinară, pe parcursul anului Echipa s-a întrunit în **4 ședințe** cu rezolvarea diferitor întrebări referitoare la reabilitarea beneficiarilor Centrului.

Consiliul pedagogic din cadrul Centrului a avut – 7 ședințe pe parcursul anului 2020.

Acorduri de colaborare:

În anul 2020 Centrul de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi a încheiat 3 Acorduri de colaborare între diferite instituții, după cum urmează:

- AO PRODOCS or. Chișinău;
- Directia Educatie Serviciul Asistenta Psihologica (SAP) Anenii Noi;
- AO Open Gaits mun. Chișinău;

Voluntariat:

Pe perioada anului 2020 instituția CRIS a colaborat și am fost susținută de voluntari:

- Biserica Creștină "LOGOS" - dl Rusnac Vasile și Rusnac Nadejda;
- CCAF PRODOCS or. Chișinău, dna Cristina Coroban;
- AO Open Gaits mun. Chișinău;
- Federatia Familiilor pentru Unificare și Pace în lume din Republica Moldova;
- Asociația Pedagogilor din SUA (www.goldengiving.com/fundraising/TEECH Christmas);
- Кишинёвская группа взаимопомощи, reprezentant Svetlana Stratu;
- Asociația de ajutor pentru copii și mame, reprezentant Cristina Mastac;
- Primăria Calfa, dna primar Ceaglic Ludmila;
- Elevii din clasele liceale din l/t "M.Eminescu" și l/t "A.Puşchin";
- Elevii Casei de Creație și Școlii de Arte din Anenii Noi;
- Persoane fizice.

În luna Martie 2020 s-a finisat implementarea Proiectului "Dezvoltarea serviciilor prestate de Centrul de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi" prin construcția anexei la clădirea de bază a Centrului "Sala de Activități a Centrului de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi", finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Proiectului "Servicii Sociale mai bune" printr-un parteneriat durabil dintre Societatea Civilă și Guvern, cofinanțat și implementat de Fundația SOROS Moldova în parteneriat cu Asociația CHEISTON Moldova, Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei și Alianța Organizațiilor pentru Persoanele cu dizabilități.

Conform Deciziei nr. 06/14 din 22.12.2020 a Consiliului raional, din luna martie 2021 în cadrul Centrului de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi a început activitatea Serviciul Social "Respiro", totodată s-a majorat și numărul beneficiarilor.

Prin Decizia Consiliului raional nr.06/13 din 22.12.2020 s-au introdus unele modificări în Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de Reabilitare și Integrare Socială Anenii Noi și totodată în Statele de personal, și anume:

Personalul Centrului calificat :

șef centru – 1 unitate,
contabil-șef – 1 unitate,
asistent social – 1 unitate,
medic – 0,5 unitate,
asistent medical – 2 unități,

educător social – 8 unități,
logoped – 1 unitate ,
kinetoterapeut – 1 unitate,
psiholog – 0,5 unitate,
lucrători sociali – 4 unități.

Personal tehnic:

bucătari – 2 unități,
intendent – 0,5 unitate,
spălătoreasa-lengereasă–1,0 unitate,
infirmieră – 0,5 unitate,
lucrător pentru deservirea clădirii – 1 unitate

PROMOVAREA SERVICIILOR CRIS:

Pentru promovarea serviciilor oferite de către specialiștii CRIS, folosim:

- anunțuri tipărite afișate în locuri publice, radioul "Moldova 1", anunțuri la televiziunea locală AN-TV, răspîndirea informației prin asistenții sociali din localitate, vizite la domiciliu (familii-țintă), articole în ziar local „ADEVARUL”, promovarea cu ajutorul APL, răspîndirea buchetelor, pagina Facebook, voluntari în rețelele de socializare republicane, excursii în alte localități împreună cu beneficiarii, interviuri la radiou și televiziune **în cadrul Proiectului "Incluziunea social-școlară a copiilor din centrele de plasament: de la vulnerabilitate la incluziune", pentru anii 2020-2022** implementat de Asociația Obștească "PRODOCS" mun. Chișinău și finanțat de Fundația Pestalozzii din Elveția.

Interviul la Canalul televizat TVR Moldova, la televiziune Prime TV, PRO TV în cadrul Proiectului "Îmbătrînire activă" MSPM RM implementat de **"Fundația Filantropică Open Gates"** or. Chișinău, finanțat de Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale din RM.

PROIECTE REUȘITE:

În luna Ianuarie 2020 Instituția CRIS Anenii Noi a semnat un acord de colaborare cu Asociația Obștească "PRODOCS" mun. Chișinău pentru împlimentarea proiectului **"Incluziunea social-școlară a copiilor din centrele de plasament: de la vulnerabilitate la incluziune", pentru anii 2020-2022**, finanțat de Fundația pentru copii Pestalozzi din Elveția. Și un acord de parteneriat cu cu Direcția Asistența Socială și protecția Familiei Anenii Noi, Liceul teoretic "M.Eminescu" din Anenii Noi,

În cadrul proiectului dat s-au încheiat relații de colaborare cu 5 Centre de Plasament temporar pentru copii în situații de risc: (raionul -Ștefan Vodă, Hîncești, Călărași, Telenești, Drochia.

Din cadrul proiectului, Centrul a beneficiat de un specialist pedagog suport școlar, de instruirii pentru specialiști, seminare și mese rotunde.

În luna August CRIS a semnat un **Contract de sponsorizare cu "Fundația Filantropică Open Gates"** din or. Chișinău cu privire la împlimentarea Proiectului "Îmbătrînire activă" finanțat de Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale din Republica Moldova, *perioada de implimentare lunile august-decembrie 2020*. Baza proiectului a fost deschiderea unui atelier de cusut pentru copii, unde au fost invitați specialiști/cusatoresc de vîrsta de pensionar, care transmiteau capacitățile sale de master copiilor din CRIS. Din proiectul susmenționat Centrul a beneficiat de 2 mașini de cusut performante și materiale suplimentare (materie, ață, lecale, etc.)

2.6.4. Instituția Publică Centrul Multifuncțional de Dezvoltare Locală Integrată (CMDLI)

CMDLI a fost fondată în anul 2015. În anul 2017, în cadrul Programului Național de Dezvoltare a Centrelor de Tineret pentru perioada anilor 2017-2022, realizat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA Moldova) și în cadrul Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret în raionul Anenii Noi în perioada 2017-2020 în baza CMDLI a fost fondat Centrul de Tineret Anenii Noi .

Centrul are sediul central în orașul Anenii Noi și trei filiale în localitățile: Speia, Varnița și Mereni. CMDLI Anenii Noi este parte a Programului de Dezvoltare a Centrelor de Tineret pentru anii 2017-2022, în baza Acordului de parteneriat semnat între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Consiliul Raional Anenii Noi.

CMDLI Anenii Noi are ca scop asigurarea unui mediu propice de dezvoltare în diferite domenii de interes local pentru coordonarea eficientă a eforturilor de valorificare a potențialului de dezvoltare a întreg raionului Anenii Noi. Dezvoltarea sectorului de tineret, precum și a structurilor de tineret și a organizațiilor/instituțiilor ce oferă programe și servicii tinerilor, axate pe dezvoltarea cunoștințelor și competențelor acestora în vederea integrării depline, implicării active în toate aspectele vieții.

Cadrul legal de funcționare

- Codul Civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06.06.2002
- Legea privind administrația publică locală Nr. 436 din 28.12.2006
- Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2020
- Proiectul Strategiei raionale de Tineret
- Legea cu privire la tineret nr. 215 din 29.07.2016
- Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret, aprobat de Ministrul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova prin Ordinul Nr. 64 din 06.04.2017
- Programul de Dezvoltare a Centrelor de Tineret pentru anii 2017-2022, aprobat prin Ordinul Ministerului Tineretului și Sportului 65t din 06.04.2017
- Standardele Consiliului Europei pentru Centrele de Tineret

Programe

- informarea și documentarea tinerilor
- participarea tinerilor
- animarea timpului liber al tinerilor
- voluntariat

Parteneri locali

- Primăria Anenii Noi
- Consiliul Raional al Tinerilor Anenii Noi
- Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor Anenii Noi
- Inspectoratul de Poliție Anenii Noi etc.

2.6.5 Centru Reabilitare "NADEJDA"

Centrul de reabilitare și integrare socială pentru persoanele în vârstă din Anenii Noi a fost înființat în anul 2008 pentru a oferi servicii sociale care includ un set de măsuri și acțiuni întreprinse pentru a satisface nevoile sociale ale unei persoane/familii în scopul depășirii situațiilor dificile, prevenirii marginalizării și excludere socială.

În cadrul Centrului activează 5 angajați. Centrul oferă diverse servicii: alimentare, dacă este necesar, asistență psihologică, asistență juridică, odihnă, reabilitare, (re)integrare socială. Centrul este vizitat de circa 169 de persoane, dintre care 89 de persoane primesc alimente conform listelor departamentului social și listelor de la primărie - 80 de persoane, 40 de persoane primesc alimentare în fiecare lună. Centrul este finanțat din bugetul local.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• În localitate există trei licee teoretice și trei grădinițe de copii • Instituțiile de învățământ au fost modernizate și sunt asigurate cu toate comunicațiile necesare • Prezența cadrelor didactice cu experiență • În localitate există oficiu poștal • Locuitorii beneficiază de servicii medicale de calitate la Centrul de Sanatate, este dotat la nivel mediu cu aparatură tehnică și dispune de personal medical calificat • Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistenților sociali, asistați de lucrători sociali • Orașul Anenii Noi, inclusiv localitățile din componența orașului dispune de 4 stadioane (Socoleni, Ruseni, Hîrbovățul Nou, Beriozchi) și săli sportive, și este reprezentat prin echipele de fotbal, volei, box și tenis de masă	• Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ preșcolar și liceal insuficient extinsă • Lipsa cadrelor didactice • Insuficiența spațiilor de agrement pentru copii • Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale și sociale • O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor • Inexistența dispensarului veterinar • Lipsa unui hotel/motel

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Lărgirea gamei de servicii medicale prestate - Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor - Suplinirea personalului medical rezident și permanent - Crearea spațiilor de recreere pentru copii și tineret	- Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate - Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social - Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale - Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene - Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia

2.7 Managementul financiar

Performanța Managementului financiar, al gestionării proprietății publice și atragerii resurselor financiare externe este apreciat în mediu cu Calificativul de performanță. În anul 2020 bugetul orașului Anenii Noi a fost executat la partea de:

Venituri	Cheltuieli	Veniturile proprii	Fondul de rezervă
31 345,8 mii lei	28 002,5 mii lei	15 230,7 mii lei	105,4 mii lei

Suma inițială a **creditului a fost 1 100 000 dolari SUA**. Perioada de rambursare – 2012-2024.

Rambursarea creditului și dobânzii la Proiectul Energetic II – 2012-2020 = 7 125 680,46 lei (credit- 5 287 932,52 lei și dobânda – 1 837 747,94 lei). Soldul rămas constituie 4 222 900 lei.

Din suma totală primită, a transferurilor constituie 16115,1 mii lei, transferurile cu scop general din bugetul de stat la bugetul UTA - 2206,0 mii.lei, transferurile cu destinație specială din bugetul de stat la bugetul UTA pentru învățământ – 12154,8 mii lei, transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetul UTA pentru infrastructura rutieră -1338,1 mii lei transferurile speciale primite de la fondul ecologic - 255,7 mii lei pentru reconstrucția rețelei de canalizare sub presiune a sistemului de canalizare or.Anenii Noi și alte transferuri – 160,5 mii lei.

Au fost întocmite, executate și contrasemnate un număr mare de contracte, precum: contracte de achiziții publice, acorduri adiționale de modificare a contractelor de arendă și locațiuni existente, precum și monitorizarea respectării legislației în vigoare de către persoanele fizice și juridice a prevederilor contractelor, expediate demersuri persoanelor fizice și juridice privind plata pentru arendă a terenurilor:

- Contracte locațiune (5) cu suprafața totală – 696,73 m.p, suma anuală 134,0 mii lei.
- Contracte comodat (3) cu suprafața totală – 160,25 m.p..

2.8. Guvernarea locală/Indicatori de performanță

2.8.1 Managementul serviciilor publice

Primăria orașului Anenii Noi este instituție publică cu activitate permanentă, care duce la executarea deciziilor Consiliului orașenesc și soluționează problemele curente ale cetățenilor orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului. Activitatea primăriei se bazează pe examinarea constructivă și soluționarea colegială a problemelor, luându-se în considerație opinia publică, pe responsabilitatea

personală a funcționarilor Primăriei pentru elaborarea, adoptarea și realizarea deciziilor Consiliului, dispozițiile primarului.

În anul 2020 primăria orașului și-a schimbat sediul pentru îmbunătățirea condițiilor de activitate a angajaților primăriei și condiții accesibile tuturor categoriilor de cetățeni. Sistemul termic reabilitat în încăperi, la etajul unu, ne-a economisit cheltuielile, dublu.

Consiliul orășenesc Anenii Noi, legislatura 2019-2023, este autoritate deliberativă (adoptă decizii) în soluționarea problemelor de interes local și decide cu privire la modul de realizare a acestora prin realizarea obiectivelor planificate.

Conform planului de activitate, în perioada de referință Consiliul orășenesc s-a întrunit în 5 ședințe: 3 ordinare și 2 extraordinare.

Comisiile consultative de specialitate (21) au avizat pozitiv pentru examinarea Consiliului orășenesc - 163 proiecte de decizii. Urmare a ședințelor, în RSAL au fost plasate 137 decizii aprobate de Consiliul orășenesc Anenii Noi și 5 procese-verbale, inclusiv actele aferente acestora.

Cele mai importante subiecte de discuții au vizat:

- ✓ Administrarea publică locală - 115;
- ✓ Buget și finanțe -33
- ✓ Comerț -3
- ✓ Construcții - 12
- ✓ Raport serviciu/muncă - 17
- ✓ Relații funciare -31
- ✓ Organizarea licitației - 2
- ✓ Gestionarea patrimoniului public -7

Pentru asigurarea principiului transparenței în procesul decizional, ordinele de zi și proiectele actelor normative, au fost consultate public (pagina web a primăriei, panoul informațional).

Ghișeul Unic și-a început activitatea din data de 01 septembrie 2020, activitate cu locuitorii din or. Anenii Noi și cinci sate care se atribuie în primăria orașului Anenii Noi.

Pe perioada de raport au fost elaborate acte, demersuri răspunsuri și expediate:

- dispoziții normative -50
- dispoziții scriptic personal - 67
- certificate, adeverințe / persoane fizice - 1857
- documente / persoane juridice - 397
- acte diverse domenii - 249.

2.9 Mediul ambiant

2.9.1 Fondul forestier, flora și fauna

Suprafața plantațiilor forestiere a localității este prezentată atât sub forma de fâșii forestiere, cât și plantații forestiere și constituie 226,8 ha. În ultimii cinci ani această suprafață a fost constantă. Din mărimea totală a suprafeței plantațiilor forestiere, cu păduri sunt acoperite 123,99 ha, ceea ce constituie aproximativ 55%, iar suprafața acestora la fel nu a suferit schimbări. Fâșiile forestiere ocupă o suprafață de 57,3 ha.

Flora este reprezentată de copaci de stejar, arțar, frasin, tei, mestecăn, ulm, castan, salcâm etc. În valea râului se întâlnește vegetația de luncă, compusă din arbori iubitori de umezeală: sălcii, plop ș.a.

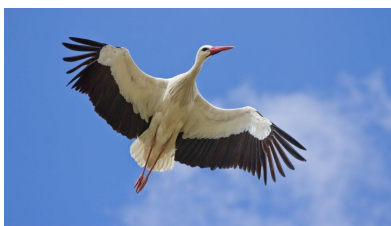

Fauna este răspândită în conformitate cu caracterul vegetației care îi oferă atât hrană cât și un mediu mai sigur de viață. Se disting animale care trăiesc în păduri: vulpea, bursucul, veverița, pisica sălbatică, dihorele, multe păsări. În regiunea de stepă sunt caracteristice unele rozătoare: șoarecele de câmp, hârciogul, iepurele. Tot în stepă se întâlnesc și unele animale de pădure: bursucul, vulpea și dihorele.

În lacuri și bălți există găște și rațe sălbatice, lișița, berze, bătlani. În lacuri se întâlnesc așa pești ca crapul, carasul etc. Reptilele sunt reprezentate prin șopârle, vipere, șerpi de casă, broasca țestoasă. Zonele forestiere au funcții de protecție a apelor, a solului și terenurilor, de protecție contra factorilor climatici și industriali dăunători și de recreere. De asemenea, în zonele acestea pot fi colectate plante medicinale, iar în extravilanul localității are loc vânatul. Fondul forestier, flora și fauna sunt într-o stare satisfăcătoare.

În opinia administrației publice locale în sectorul dat nu există provocări majore.

2.9.2 Apele de suprafață și apele subterane

Rețeaua hidrografică a orașului Anenii Noi este reprezentată de r.Bâc, r.Calantâr și 5 iazuri artificiale.

Râul Bâc face parte din bazinul râului Nistru, este afluent de dreapta al acestuia, cu o lungime totală 155 km. În raza orașului râul Bâc trece pe o lungime de 9,30 km. Sursele principale de alimentare ale râului sunt zăpezile și ploile, rolul apelor freatice fiind cu mult mai redus. În zona de protecție a r. Bâc se întâlnește, parțial, vegetație forestieră.

Teritoriul este traversat și de râulețul Calantâr pe o lungime de 6,9 km, afluent de dreapta a r.Bâc. Râulețul debușează la periferia de est a satului Beriozchi. Terenurile agricole în zona de protecție a râului sunt în bună parte valorificate, iar malurile parțial acoperite cu arbori de salcâm, frasin, nucari, plop. Apa servește ca sursă pentru adăpatul vitelor. În condiții neavorabile, în mare parte râulețul este uscat. În unitatea teritorial-administrativă Anenii Noi sunt construite 5 iazuri, dintre care: 2 iazuri în s.Ruseni, construite în anii 1975 și 1979, cu suprafețele respectiv 5,17 ha transmis în

arendă în scop de agrement și 0,50 ha pentru irigare; 1 - în s.Berezchi, construit în anul 1980, cu suprafața de 2,55 ha cu scopul pentru irigare; 1 - în s.Hîrbovățul Nou, construit în anul 1970, cu suprafața de 0,4 ha pentru irigare; 1 - or. Anenii Noi, construit în anul 1981, cu suprafața de 12,0 ha pentru agrement.

De asemenea, în localitatea Anenii Noi s-a creat o rețea de canale de drenaj, alimentate din apele pluviale, unele cu apă și acoperite cu stuf, formând în regiune o zonă umedă.

Pe teritoriul localităților Anenii Noi și Beriozchi sunt prezente câte un izvor amenajat, cu debitul de apă de 1 t/oră, apă potabilă, care alimentează populația.

Localitatea mai dispune de 76 fântâni de mina, dintre care 3 sunt folosite ca sursa de apă potabilă. Starea fântânilor este satisfăcătoare.

Pe teritoriul localității sunt 14 sonde de apă, de adâncime 70-170 m, forate între anii 1957-1989, cu un debit de apă de aproximativ 30 m³ pe oră, dintre care 11 se exploatează, altele 3 sunt conservate cu zone de protecție. Calitatea apei corespunde normelor sanitare și se utilizează pentru consum potabil.

Volume estimative de apă ce au fost consumate anual de localitate pe parcursul ultimilor 5 ani este prezentat în tabelul următor:

Tabel nr.2

N d/o	Denumirea indicatorilor	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Volumul de apă consumat în scopuri menajere, mii. m ³ /an	229,4	234,7	236,8	249,0	233,4
2.	Capacitatea surselor de apă potabilă, mii. m ³ /an	608,5	560,5	500,4	597,8	545,7
3.	Gradul de acoperire a necesităților localității în apă potabilă, %	100	100	100	100	100
4.	Volumul de apă consumat în scopuri industriale, mii. m ³ /an	36	33,2	29,3	25,5	25,4

Sursa: Primăria or. Anenii Noi

După cum se observă în tabel, trendul consumului de apă în scopuri menajere este în creștere treptată începând cu anul 2016 și până în anul 2019, iar în anul 2013 acest indicator este într-o scădere nesemnificativă. Gradul de acoperire a necesităților localității în apă este 100%. Capacitatea surselor de apă potabilă fiind valorificată doar în jumătate.

Apele subterane, ca și apele de suprafață, au o importanță majoră în activitatea cetățenilor localității, dar rezervele lor de asemenea sunt reduse. Un rol important, dintre aceste ape, revine apelor freatice care servesc în aprovizionarea cu apă potabilă a majorității populației rurale.

Potrivit Raportului privind evaluarea gradului de satisfacție privind prestarea serviciilor publice în orașul Anenii Noi, elaborat cu suportul Proiectului de Susținere a Autorităților Locale din Moldova, calitatea apei furnizate provoacă insatisfacția la cele mai multe dintre persoanele intervievate (17%) ceea ce constituie 5.12 puncte pe o scală de la 1 la 7.

La o distanță de 25 km de oraș, în valea râului Bâc, aproape de vărsarea acestuia în Nistru, în raionul Anenii Noi, este situat lacul natural Sălaş. Are o suprafață de 3,72 km și este al treilea ca mărime lac natural din Republica Moldova.

Printre problemele cu care se confruntă APL privind întreținerea și utilizarea apelor de suprafață în calitate de capital natural este poluarea apei râului Bâc, care este deosebit de poluată și suportă insuficiența de oxigen.

Provocări majore: conservarea albiilor și zonelor sanitare ale râurilor și iazurilor în forma lor naturală; crearea fâșiilor riverane de protecție a apelor în zona r. Bâc.

2.9.3 Clima și aerul

Clima orașului Anenii Noi poate fi caracterizată ca temperat continentală, caracterizându-se prin lungi perioade fără îngheț, ierni scurte și blânde, veri lungi și călduroase. Cantitatea medie anuală de

precipitații variază între 450 – 550 mm. Temperatura medie a lunii ianuarie este de -3°C , iar a lunii iulie este de $+ 26^{\circ}\text{C}$. Temperatura medie anuală constituie $11,2^{\circ}\text{C}$. Vânturi dominante – Nord-Vest și Sud-Est – 3-4 m/sec. Adâncimea de îngheț variază între 0,6 – 0,8 m. Teritoriul orașului prin amplasarea geografică și particularitățile naturale este afectat mai frecvent de următoarele hazarduri: secete, inundații, ploi torențiale însoțite uneori de grindină și furtuni puternice, temperaturi caniculare de lungă durată vara ori prea scăzute iarna, înghețuri timpurii de toamnă ori tardive de primăvară etc.

În ultimul deceniu secetele s-au semnalat mai frecvent, și ele devin tot mai intensive. Așa, în perioada anilor 2003 - 2013 teritoriul orașului a fost afectat în anii 2003, 2007, 2011, 2020 cu secete de diferită intensitate, care au dus la scăderea recoltei culturilor agricole.

În anul 2003, seceta s-a prelungit pe parcursul întregii perioade de vegetație, lunile aprilie – septembrie.

În primăvara-vara anului 2007 a fost semnalată o secetă catastrofală, care a afectat întreg teritoriul orașului. Acest fenomen a prejudiciat considerabil pierderi de producție agricolă. Temperaturile ridicate ale aerului au provocat „arsura” frunzelor plantelor agricole, definită prin modificarea culorii obișnuite a frunzelor. Regimul termic înalt și insuficiența de precipitații în lunile mai-iulie au creat condiții nefavorabile pentru culturile de toamnă în perioada formării și umplerii boabelor, creșterea, dezvoltarea și formarea recoltei la culturile prășitoare, legumicole și pomii fructiferi.

Cel mai mult a avut de suferit sectorul agroindustrial. Recolta principalelor culturi agricole târzii a fost compromisă în cea mai mare parte. Seceta catastrofală din anul 2007 a fost cea mai severă secetă pentru toată perioada de măsurători instrumentale.

Pe parcursul anului 2011 precipitațiile au căzut foarte neuniform. Seceta din anul 2011 s-a manifestat în a doua jumătate a perioadei calde. Menținerea îndelungată a vremii foarte uscate și deficitul foarte mare de umezeală productivă în sol au provocat condiții critice pentru semănatul și dezvoltarea culturilor de toamnă. Condițiile agrometeorologice stabilite în lunile august-noiembrie 2011 au fost anomal nefavorabile pentru creșterea și dezvoltarea culturilor de toamnă.

În anotimpul de primăvară predomină secetele vaste și catastrofale, vara mai frecvent se manifestă secetele extreme, iar toamna o frecvență mare o au secetele catastrofale.

Astfel, secetele din anii 2003, 2007, 2011, 2020 s-au evaluat ca cele mai puternice din punct de vedere a intensității și catastrofale după suprafața ocupată.

Secetele se pot înregistra pe parcursul întregului an, cele mai numeroase se produc la sfârșitul verii și începutul toamnei.

Din cele sus menționate putem constata ca secetele au loc, în mediu, de 2-3 ori la 5-10 ani.

Atât pierderi de producție agricolă, cât și suprafața afectată în urma secetelor în ultimii 10 ani, nu au fost estimate la nivel de comunitate. De constatat că, clima din regiune oferă posibilitatea ca energia solară să devină pentru locuitorii orașului o sursă reală capabilă să acopere o parte a cererii de energie. Cele mai răspândite mijloace de folosire a energiei solare sunt instalațiile care nu au nevoie de investiții capitale mari, însă oferă energia utilizată în scopuri menajere, cum ar fi încălzirea apei și încălzirea caselor.

Posibile probleme importante de constatat: creșterea frecvenței și puterii de manifestare a factorilor climaterici de risc (secete, ploi cu grindină, înghețuri de primăvară) în ultimii 15 ani, fapt care condiționează pierderi crescânde pentru agenții economici ai comunității ce activează în agricultură și, astfel, îngreunează dezvoltarea activităților economice din domeniul agricol.

2.9.4 Solurile și subsolurile

Pe teritoriul orașului în raport cu vegetația, clima, lumea animală, relief și rocă, și solurile sunt repartizate tot pe zone și etaje verticale și se includ în provincia pedologică predunăreană de stepă cu cernozemuri tipice slab humifere și carbonatice, brune cenușii și aluvionare. Solurile acestui teritoriu sunt fertile și permit cultivarea cerealelor, legumelor și fructelor.

Solurile se caracterizează prin fertilitate bună și se utilizează pentru: plantații viticole, livezi, cereale, legume la irigare, culturi leguminoase etc.

Suprafața totală a fondului funciar din Anenii Noi constituie 5 193 ha. Ponderea cea mai mare o dețin

terenurile agricole – 4 101,58 ha sau 79% din total terenuri, din care suprafața sumară a terenurilor agricole erodate este de 1 407 ha sau 34 % din fondul agricol. Dintre acestea, 62% (874 ha) sunt terenuri slab erodate, 26% (369 ha) – moderat erodate și 12% (164 ha) – puternic erodate. Starea actuală a învelișului de sol face parte din suprafața terenurilor de clasa III de bonitate, având bonitatea medie a terenurilor agricole după structura solului de 61 puncte. Factori restrictivi ai fertilității solurilor în această zonă sunt: eroziunea, hidromorfismul de coastă, sărăturarea în lunci, gleizarea, compactarea primară și secundară, dehumificarea etc.

În localitate în ultimii 3-5 ani nu au fost efectuate studii pedologice și cercetări geologice. La o distanță de aproximativ 10 km, în partea de nord-est, de la oraș se află cariera Cobusca, întreprinderea din Republica Moldova ce practică spălarea și îmbogățirea nisipului. S.A. „Cariera Cobusca” este una dintre cele mai mari întreprinderi miniere din Republica Moldova, volumul total de extragere a nisipului constituind 50% din volumul total pe țară.

În opinia administrației publice locale în sectorul dat nu există provocări majore.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Interesul sporit al APL în vederea îmbunătățirii stării mediului ambiant din localitate • Educația ecologică la nivel înalt • Respectarea, în general, de către populație a normelor de transportare și depozitare de deșeurilor la gunoiste • Utilizarea redusă a pesticidelor	• Lipsa ariilor naturale protejate • Fântânile nu sunt marcate cu plăcuțe de informare privind calitatea apei • Expunerea la hazardurile naturale sezoniere, în special la secetă • Insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor • Solurile sunt afectate de factori de degradare precum eroziunea, • Extragerea nesancționată a nisipului din r. Nistru • Pescuitul neautorizat
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
• Implimentarea proiectului de colectare selectivă a deșeurilor • Amenajarea și curățarea tuturor fântânilor de tip mină • Curățirea și amenajarea zonelor de protecție din preajma fântânilor și a zonei de protecție a apelor • Menținerea străzilor satului într-o stare curată • Informarea populației privind necesitatea protecției mediului ambiant și utilizării raționale a resurselor naturale • Promovarea educației ecologice a tinerei generații pentru a proteja mediul și a folosi rațional resursele naturale • Creșterea interesului autorităților locale pentru promovarea de parteneriate în vederea protecției mediului;	• Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol (secete, grindină) • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții de mediu • Sărăcia, lipsa surselor de existență sau alte necesități vitale îi constrâng pe cetățeni să încalce legea, inclusiv la capitolul tăieri ilicite. • Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate în materie de mediu • Neglijarea tradițiilor locale în domeniul protecției mediului • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor legate de mediu • Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători

3. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a APL asupra viitorului Satului.

După analiza pe baza unui set de criterii și după ierarhizarea problemelor, au fost stabilite drept prioritare 6 obiective strategice.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	1.1. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale 1.2. Menținerea și repararea periodică a străzilor 1.3. Repararea drumurilor de la periferia orașului 1.4. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole 1.5. Extinderea iluminatului stradal la periferii 1.6. Extinderea rețelelor de iluminare stradală pe străzile/sectoarele orașului și în satele Albinița, Ruseni, Beriozchi și Socoleni 1.7. Eficientizarea consumului de energie electrică prin trecerea treptată la corpuri de iluminat stradal cu LED 1.8. Lucrările de reabilitare a drumurilor locale L474, L 474.1 cu acces spre orașul Anenii Noi și drumul republican Chișinău – Odesa 1.9. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.10. Modernizarea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă a orașului și satele din componența orașului 1.11. Extinderea sistemului de canalizare a orașului 1.12. Schimbarea sectoarelor vechi de apeduct, pentru a evita situațiile de avariere după asfaltarea drumurilor 1.13. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localități în conformitate cu normativele în vigoare 1.14. Modernizarea /reabilitarea rețelei de canalizare și extinderea acesteia în sectoarele noi construite 1.15. Construcția stației de epurare în or. Anenii Noi și suspendarea ulterioară a activității stației de epurare de la Bulboaca

		1.16. Procurarea echipamentului și tehnicii necesare pentru funcționarea ÎM Apă Canal Anenii Noi
		1.17. Conectarea la apeduct și canalizare centrală a clădirilor publice și private
3	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	1.18. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice
		1.19. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și instalarea sistemului de încălzire a apei pe baza de energie solară (Grădinița pentru copii nr. 3, Grădinița pentru copii nr. 4, Liceul "M. Eminescu, Liceul "A. Pușkin")
4	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	1.20. Dotarea cu mobilier a edificiilor publice

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă

Nº	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Diversificarea și susținerea micului business	2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului
		2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>ecoturism rural, turismul pe apă, confecții, ș.a.</i>)
		2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrarea și prelucrarea producției agricole (<i>mini-fabrici, horticultură, floricultură, creșterea ciupercilor, sericultura, acvacultura, crearea asociațiilor holdingurilor agricole etc.</i>)
		2.4. Antrenarea tineretului în activități antreprenoriale
		2.5. Facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii la expoziții, târguri, seminare, conferințe și întruniri de afaceri pe problemele ce țin de dezvoltarea sectorului IMM
		2.6. Organizarea și desfășurarea Concursului " <i>Cel mai bun antreprenor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii</i> " la nivel local
		2.7. Acordarea serviciilor de consultanță în domeniul afacerilor
		2.8. Crearea incubatorului de afaceri

2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	2.9. Stimularea folosirii tehnologiilor moderne în agricultură
		2.10. Reabilitarea sistemelor de irigare a terenurilor agricole
		2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeniul agricol și activităților conexe
		2.12. Reabilitarea căilor de acces către piața agricolă din oraș
		2.13. Amenajarea parcării adiacente pieții agricole din oraș
		2.14. Campanii de informare a fermierilor privind tehnologii noi utilizate în agricultură
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agricole	2.15. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole
4	Valorificarea potențialului turistic local	2.16. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului
		2.17. Deschiderea de agropensiuni în vederea promovării agroturismului local
		2.18. Construcția și amenajarea edificiilor/întrărilor în oraș
		2.19. Elaborarea și cartografierea traseelor turistice
		2.20. Instalarea indicatoarelor informative în oraș
		2.21. Elaborarea spoturilor video pentru promovarea localității/instituțiilor/eventimentelor socio-culturale
		2.22. Reabilitarea monumentului eroilor căzuți în război „Mama Îndurerată” (1941-1945)
		2.23. Valorificarea potențialului meșterilor populari prin participarea acestora la expoziții, târguri, seminare, etc.
		2.24. Amenajarea punctelor de comercializare a obiectelor de artizanat
		2.25. Elaborarea calendarului evenimentelor locale (festivaluri, concerte, concursuri, târguri etc.) și plasarea acestuia pe pagina web a primăriei

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor
		3.2. Dotarea bibliotecilor școlare cu literatura necesară, echipamente din domeniul IT pentru lectură și dezvoltarea suplimentară obligatorie a elevilor și tinerilor
		3.3. Asigurarea iluminatului artificial de calitate în sălile de studii
		3.4. Menținerea și modernizarea clădirilor instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar
2	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației	3.5. Dotarea CMF cu mobilier și aparatură necesară
		3.6. Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor orașului la CMF
		3.7. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici
3	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	3.8. Implementarea serviciilor socio-medicale și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al orașului și localităților din componența orașului

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	4.1. Dotarea Casei de Cultură cu mobilier, echipament și instrumente muzicale, etc.
		4.2. Procurarea unui set de costume naționale pentru Ansamblul folcloric
2	Renovarea și modernizarea bibliotecii publice	4.3. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a bibliotecilor publice
		4.4. Actualizarea fondului de carte a bibliotecilor publice
3	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	4.5. Extinderea și dezvoltarea parcului existent
		4.6. Amenajarea unui teren de joacă pentru copii
		4.7. Amenajarea terenurilor de baschet și volei cu acoperire artificială
		4.8. Crearea și dotarea Centrului de Informare Turistică cu mobilier și echipament/tehnică necesară
4	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural	4.9. Menținerea și organizarea activităților colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.) promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional
		4.10. Menținerea și dezvoltarea continuă activităților sportive (fotbal, volei, etc.) și dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc.
		4.11. Construcția/amenajarea terenurilor de joacă/sportive în incinta grădinițelor și liceelor orășenești
		4.12. Construcția/amenajarea terenurilor de joacă pentru copii în cartiere locale.
		4.13. Reabilitarea/extinderea sediului grădiniței nr. 3
		4.14. Reabilitarea/extinderea sediului grădiniței nr. 4
		4.15. Asigurarea colectivelor artistice cu instrumente, aparataj și costumație necesară
		4.16. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localitate și în afara localității
		4.17. Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale
		4.18. Crearea, menținerea și dezvoltarea Muzeelor
		4.19. Amenajarea și dotarea centrului de informare turistică

		4.20. Reparația capitală și amenajarea clădirii Casei de Cultura și bibliotecii din s.Ruseni
		4.21. Aprovizionarea cu energia termică a clădirilor bibliotecilor din satele Ruseni, Berezchi și Hîrbovățul Nou în sezonul rece a anului.
		4.22. Extinderea spațiului pentru activități artistice a Școlii de Arte: finisarea construcției anexei la clădirea principală.
		4.23. Dotarea Școlii de Arte cu mobilierul necesar, echipament și literaturii de specialitate.
		4.24. Crearea cercurilor muzicale și pe interese în comunitate

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Crearea sistemului de management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	5.1. Construcția unei gunoști autorizate
		5.2. Proiectarea și construcția platformelor de sortare a deșeurilor menajare
		5.3. Amenajarea platformelor de colectare a deșeurilor în cartierele orașului
		5.4. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice
		5.5. Lichidarea gunoștilor neautorizate
		5.6. Extinderea serviciilor de colectare, transportare și eliminare a deșeurilor din oraș spre localitățile rurale Beriozchi, Ruseni, Albinița
		5.7. Ajustarea și respectarea graficului serviciului de salubritate în conformitate cu necesitățile populației
		5.8. Organizarea campaniilor de informare a populației privind colectarea selectivă a deșeurilor
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	5.9. Aderarea APL la Convenția Primarilor privind Clima și Energia
		5.10. Elaborarea și implementarea planului de acțiuni privind energia durabilă și clima
		5.11. Curățirea și amenajarea fântânilor publice de pe teritoriul orașului
		5.12. Organizarea bilunarelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)
		5.13. Activități de salubritate a centrului orașului și din preajma gării
		5.14. Amplasarea coșurilor de gunoi în oraș
		5.15. Înverzirea străzilor principale
		5.16. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirelor
		5.17. Amenajarea și îngrijirea tuturor zonelor verzi, de odihnă și agrement
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	5.18. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate
		5.19. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a

		apei (cerculețe verzi, galbene, roșii), actualizarea pașapoartelor
		5.20. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului
		5.21. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor
		5.22. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.
		5.23. Construcția groapei Bekery
		5.24. Amenajarea / modernizarea izvoarelor în or. Anenii Noi și s. Beriozchi
		5.25. Plantarea arborilor și arbuștilor în zonele de protecție a râului Bîc, râulețului Calantîr și iazurilor din localitate.
		5.26. Crearea, extinderea, întreținerea și dezvoltarea zonelor verzi și locurilor de odihnă pe teritoriul orașului.
		5.27. Plantarea terenurilor cu fîșii forestiere de protecție și împădurirea terenurilor afectate de eroziune.

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea orașului și în procesul decizional

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	6.1. Menținerea și suplینirea nr. de panouri informative iluminate 6.2. Actualizarea paginii Web a primăriei (www.primariaaneniinoi.md) 6.3. Promovarea activităților primăriei prin rețele de socializare, presa locală 6.4. Dotarea sălii de ședințe a primăriei cu echipament de transmitere video în direct a ședințelor consiliului local. 6.5. Elaborarea și publicarea buletinului informativ (electronic) a consiliului local 6.6. Organizarea emisiunilor TV și Radio informative despre activitatea primăriei 6.7. Elaborarea unui mecanism de implementare în activitatea aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional (nr.239 din 13.11.2008)
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	6.8. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică 6.9. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor 6.10. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.) 6.11. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele/orașele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsuri culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.) 6.12. Supravegherea de Vecinătate 6.13. Organizarea și desfășurarea evenimentelor socio-culturale, inclusiv sportive 6.14. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente 6.15. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.

4. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC

4.1. Etape de implementare

Succesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
2. Comunitatea Locală - locuitorii orașului, localitățile care sunt în componența orașului și instituțiile publice locale
3. Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile confesionale și profesionale)
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Organizațiile internaționale, Guvernul, etc).

Implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a orașului Anenii Noi poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Planului Strategic de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a orașului Anenii Noi va fi înaintat Consiliului Orășenesc spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Planului Strategic de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Planului Strategic de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

4.2. **Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preântâmpinare**

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a orașului Anenii Noi poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Planului Strategic de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

Tabel nr.3 Riscuri și impedimente în procesul de implementare

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării planului strategic	➤ Confruntări de interese privind implementarea planului strategic ➤ Experiență nesemnificativă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare ➤ Prevalarea intereselor personale ➤ Resurse financiare limitate ➤ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	➤ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea ➤ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților administrative ➤ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității ➤ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți
Dezvoltarea economică	➤ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale ➤ Dependența sectorului agrar de condițiile naturii ➤ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții ➤ Nivel jos de acumulare a impozitelor ➤ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din oraș și localitățile din componența orașului
Social	➤ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale ➤ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației ➤ Emigrarea forței de muncă ➤ Îmbătrânirea demografică ➤ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură

	socială
Mediu	➤ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluarea supra sănătății lor ➤ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	➤ Instabilitatea politică ➤ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare
Relațiile cu partenerii Externi	➤ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale ➤ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional
Starea economiei	➤ Potențial investițional redus ➤ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare ➤ Infrastructură de afaceri nedevelopată ➤ Risc de țară

În procesul de evaluare au fost identificate pericolele majore ce pot sta în fața implementării activităților planificate și posibilitățile de aplanare a acestora.

Tabel nr. 4 Metode de preântâmpinare a riscurilor legate de implementarea proiectelor

Riscuri	Metode de micșorare/preântâmpinare
Indiferența membrilor comunității	- organizarea adunărilor generale și pe cartiere - organizarea audierilor publice - organizarea meselor rotunde și a ședințelor tematice - prezentarea exemplurilor de succes - desfășurarea concursurilor tematice
Insuficiența resurselor financiare	- participare la concursuri de proiecte - inițiative ale agenților economici prin crearea și dezvoltarea parteneriatelor - crearea ONG-lor - dezvoltarea și promovarea ONG-lor existente - contribuția populației - aportul donatorilor
Lipsa specialiștilor	- pregătirea specialiștilor - motivarea specialiștilor - colaborarea cu organizațiile specializate - colaborare cu instituțiile de învățământ

Riscuri	Metode de micșorare/preântâmpinare
	- pregătirea în teritoriu
Informarea redusă a populației	- utilizarea mijloacelor mass-media - plasarea anunțurilor - organizarea adunărilor, seminarelor - publicarea buletinelor informative - plasarea informațiilor pe pagina web a primăriei - montarea panourilor de informare
Migrarea populației	- crearea noilor locuri de muncă - îmbunătățirea sferei sociale
Instabilitate politică	- informare privind programele politice - colaborare cu partidele politice - prezentarea propunerilor în cadrul întrunirilor

5. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC

5.1. Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (a) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (b) raportarea rezultatelor evaluării.

În scopul asigurării transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi, vor fi create Comitete de Sector. Astfel, pentru fiecare sector al orașului va fi format un Comitet din 3 persoane. Membrii acestor Comitete vor fi rezidente în sectorul respectiv și aleși la Adunarea locuitorilor din sector.

Comitetele vor contribui la antrenarea cât mai activă a tuturor locuitorilor din sector atât în rezolvarea obiectivelor Strategiei, cât și în procesul de luare a deciziilor privind implementarea proiectelor din cadrul Planului Strategic, astfel consolidându-se societatea civilă din oraș. Interesele Comitetelor de Sector vor fi reprezentate de o persoană aleasă de comitet care va face parte din Consorțiul Comitetelor de Sector. Consorțiul Comitetelor de Sector se va aduna în ședințe o dată în 2 săptămâni. Atribuțiile acestui consorțiu vor consta în:

- 1) Planificarea și realizarea activităților de implementare în sector a Strategiei
- 2) Coordonarea activităților de implementare în sector
- 3) Stabilirea legăturii directe între sector și Comisia de Implementare.

Monitorizarea implementării planului strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Planului Strategic (în continuare CIPS). CIPS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul Orășenesc și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltarea orașului, inclusiv membrii Consiliului Participativ Orășenesc:

- ✓ Consiliul Orășenesc (președinții comisiilor consultative de specialitate și secretarul Consiliului)
- ✓ Primărie (Primarul, specialistul în domeniul regimului funciar și contabilul-șef)
- ✓ Comunitatea oamenilor de afaceri (directorii sau reprezentanții principalilor structuri economice din localitate)
- ✓ Instituțiile educaționale (directorii gimnaziilor/liceelor și ale grădinițelor de copii)
- ✓ Organizațiile non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în oraș).

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIPS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Orășenesc
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile

- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale orașului
- Elaborarea și inițierea modificărilor în planul strategic.

CIPS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în lună.

Un rol important în procesul de implementare a Planului Strategic îl are Consiliul Orășenesc, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi. Competențele Consiliului local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi.

5.2. Raportarea și indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabili de implementare a rapoartelor trimestriale către CIPS privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIPS va prezenta Consiliului Orășenesc raportul de evaluare a implementării Planului Strategic.

Evaluarea implementării Planului Strategic se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de la responsabili de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului

Nº	Program	Indicatori de monitorizare
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	▪ Program de reabilitare a drumurilor locale elaborat și aprobat ▪ Nr/km de drumuri locale, străzi, ulițe renovate în <i>variantă asfaltată</i> și a celor renovate alte variante ▪ Nr/km de drumuri, străzi, ulițe cu trotuar pavat ▪ Lungimea canalelor de scurgere a apelor pluviale amenajate ▪ Nr de piloni electrici noi montați ▪ Stațiile electrice de transformare din perimetrul orașului renovate ▪ Nr de piloni cu felinare economice dați în exploatare în

		termenii planificați ▪ Nr de drumuri/km de străzi deszăpezite/ menținute în perioada de iarnă și primăvară- toamnă ▪ Nr/km de drumuri agricole întreținute /amenajate
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	▪ Program elaborat de implementare pentru extinderea rețelei ingineresti de canalizare ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Lungimea totală a rețelei de canalizare ▪ Km de canalizare dați în exploatare ▪ Nr de gospodării conectate la canalizare ▪ Nr de edificii sociale conectate la canalizare ▪ Gradul de racordare la apeduct și canalizare a caselor de locuit ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei ▪ Volumul mediu de apă potabilă furnizată unui locuitor pe lună ▪ Nr de măsuri întreprinse în vederea construcției și eficientizării funcționării stației de tratare a apei ▪ Apa din fântânile arteziene/de tip mină îmbunătățită
3	Construcția rețelelor ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	▪ Gradul de racordare la rețeaua de gaze naturale a caselor de locuit noi conectate la rețea ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor naturale prin oraș și satele din componența orașului ▪ Volumul mediu lunar de gaze naturale furnizat unei gospodării
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	▪ Măsurile întreprinse în vederea asigurării instituțiilor social administrative cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Economia de mijloace financiare a instituțiilor ce au diversificat surselor energetice de asigurare cu agent termic ▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă

Nr	Program	Indicatori de monitorizare
1	Diversificarea și susținerea micului business	- Nr de programe accesate - Nr de surse de finanțare externe atrase - Sumele de finanțare externe atrase în programele accesate - Diversificarea activităților economice - Volumul investițiilor în sectorul de producere - Nr de întreprinderi noi-create - Nr de activități meșteșugărești și artisanale lansate - Nr locurilor de muncă noi create - Nr de parteneriate stabilite, contracte semnate - Volumul produselor și mărfurilor comercializate - Volumul investițiilor în sectorul servicii
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	- Nr expozițiilor vizitate - Nr unităților tehnice procurate - Nr de tehnicii moderne aplicate în agricultura oraşului - Nr de tehnologii moderne aplicate în agricultură - Km de apeduct pentru irigare construiți și dați în exploatare - Suprafața terenurilor irigate
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	- Nr de asociații agricole noi-înființate - Nr de întreprinderi noi-create în sfera agricolă - Creșterea procentajului de consolidare a terenurilor agricole pe întreaga teritoriul oraşului - Nr punctelor de colectare și achiziționare a producției agricole create și funcționale - Nivelul de funcționalitate a punctelor de colectare și cantitatea produselor colectate - Creșterea cantității producției agroalimentare locale comercializate - Nr programelor de care au beneficiat producătorii

		agricoli
4	Valorificarea potențialului turistic	- Plan local de măsuri de dezvoltare a turismului în orașul Anenii Noi elaborat și aprobat - Nr de agropensiuni deschise și funcționale - Nr locuri de muncă noi deschise ca urmare a lansării activității turistice - Nr mediu de turiști ce vizitează orașul - Venitul obținut de către APL și agenții economici/populație ca urmare a lansării activității turistice în oraș

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului

Nr	Program	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	- Nr de săli amenajate și dotate cu mobilierul, echipamentul și utilajul necesar - Diversitatea echipamentelor de joacă noi achiziționate pentru grădinițele de copii - Nr de unități de tehnică de calcul, mobilier, utilaj procurate - Nr de materiale didactice necesare desfășurării procesului instructiv-educativ - Nr de cărți care satisfac necesitățile curriculumului școlar achiziționate - Procentul de cărți în raport cu numărul necesar pentru acoperirea necesităților curriculare - Nr de programe lansate spre diminuarea migrării cadrelor didactice - Nr de cadre didactice stabile
2	Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar	- Terene de joacă/agrement amenajate conform normelor de securitate și necesităților copiilor - Număr de elemente de joacă pentru copii amenajate pe terenurile de joacă/agrement - Numărul sălilor de studii asigurate cu iluminat artificial - Sistemul de iluminate reparat și asigurat conform cerințelor - Starea tehnică bună la început de an școlar a instituțiilor

		de învățământ școlar /preșcolar
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației	▪ Numărul de utilaj și echipament medical nou achiziționat în cadrul CMF din orașul Anenii Noi ▪ Nivelul de eficiență a utilizării noului echipament medical procurat ▪ Procentul depistării bolilor în fazele incipiente și asigurare cu ajutor medical corespunzător ▪ Calitatea și activitatea personalului medical rezident și permanent ▪ Nr serviciilor medicale noi prestate locuitorilor orașului la CMF ▪ Nr de pacienți ai orașului ce au beneficiat timp de 1 an de noile servicii medicale prestate la CMF ▪ Nr de programe de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici implementate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	▪ Nr și tipul serviciilor lansate pentru păturile social vulnerabile și familiile tinere ▪ Nr familiilor tinere și a persoanelor social-vulnerabile beneficiare de serviciile lansate după implementarea programelor de susținere

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al orașului și localităților din componența orașului

Nº	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	▪ Nr de ore de antrenament ▪ Inventarul și echipamentului tehnic nou achiziționat pentru Casele de Cultură ▪ Inventarul mobilierului nou achiziționat și instalat în incinta Caselor Culturale ▪ Nr de servicii prestate în incinta sălilor de festivități ▪ Nr mediu lunar de manifestări petrecute în incinta Caselor de Cultură ▪ Nr anual de beneficiari ai serviciilor de tineret ▪ Nr de manifestații culturale la care au participat locuitorii (individual sau formațiuni artistice): concursuri, festivaluri, concerte, etc
2	Renovarea și modernizarea	▪ Baza tehnico-materială a bibliotecilor publice reînnoită

	bibliotecilor	▪ Nr de cărți în limba română achiziționate/donate ▪ Nr de cărți în limba străină achiziționate/donate ▪ Nr de calculatoare conectate la rețeaua internet ▪ Nr de servicii noi lansate în incinta bibliotecilor ▪ Nr de cititori ▪ Nr de persoane instruite în domeniul IT
3	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	▪ Nr mediu lunar/sezonier de persoane ce practică sportul pe stadionul sportiv ▪ Proiect elaborat de amenajarea a unui teren de joacă pentru copii ▪ Darea în exploatare în termenii planificați a terenului de joacă pentru copii în localitate ▪ Număr de persoane care își petrec timpul în zona de agrement amenajată ▪ Suprafața spațiilor verzi noi create ▪ Nr. de arbori și arbuști plantați pe teritoriul orașului
4	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din orașul Anenii Noi	▪ Numărul colectivelor artistice înființate în perioada de planificare ▪ Numărul de instrumente, aparataje, costumații achiziționate pentru buna funcționare a colectivelor artistice ▪ Numărul cercurilor de creație înființate în perioada de planificare ▪ Nr de echipe sportive noi create ▪ Nr secțiilor sportive noi deschise în perioada de planificare ▪ Nr evenimentelor cultural-artistice și sportive petrecute anual ▪ Măsurile întreprinse în vederea deschiderii muzeelor ▪ Deschiderea în termenii planificați a muzeelor ▪ Nr de exponate expuse în muzee ▪ Nr de vizitatori ai muzeelor-localnici, străini, etc ▪ Nr de activități meșteșugărești și artizanale practicate

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

Nr	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Crearea sistemului de management al deșeurilor în conformitate cu standard moderne de performanță în domeniu	▪ Nr de intervenții efectuate în vederea amenajării și întreținerii gunoiștilor autorizate ▪ Nr de platforme dotate cu tomberoane construite pe perimetrul orașului ▪ Cantitatea de deșeuri casnice evacuate și depozitate la gunoiștile autorizate ▪ Regulament aprobat privind avertizarea și sancționarea persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr de persoane avertizate/sancționate lunar pe motivul încălcării regulilor de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Crearea asociației în domeniu ▪ Nr de puncte neautorizate de colectare a deșeurilor lichidate ▪ Nr gunoiștilor neautorizate apărute după implementarea sistemului de management al deșeurilor
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	▪ Nr de fântâni de tip mină curățite ▪ Calitatea apei îmbunătățită din fântânile de tip mină ▪ Sistem de amenajare și îngrijire a zonelor verzi, de odihnă și agrement elaborat și aprobat ▪ Numărul de intervenții în teritoriu în vederea amenajării și îngrijirea zonelor verzi, de odihnă și agrement ▪ Suprafața spațiilor verzi din preajma râului Bîc și Calantîr curățite și amenajate anual ▪ Cimitirile din perimetrul orașului curățite și amenajate anual
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului	▪ Numărul și diversitatea programelor de educație ecologică lansate și desfășurate ▪ Nr de fântâni de tip mină marcate în funcție de indicii de calitate a apei ▪ Nr de campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor desfășurate ▪ Nr de ONG-uri de mediu constituite

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea orașului și în procesul decizional

Nr	Program	Indicatori de monitorizare
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	▪ Nr de audieri publice anuale ▪ Nr de adunări cu localnicii petrecute pe perioada planificată ▪ Nr cetățenilor participanți la ședințele consiliului local, implicați în elaborarea bugetului Primăriei ▪ Nr noi de panouri informative amplasate ▪ Regulament aprobat privind implementarea activității aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional (nr.239 din 13.11.2008) ▪ Nr de măsuri întreprinse în vederea funcționalității paginii Web al Primăriei ▪ Nr de accesări a paginii Web și al paginilor de pe rețelele de socializare ale Primăriei
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	▪ Nr de funcționari participanți la instruirile de planificare strategică și elaborarea cererilor de finanțare, etc. ▪ Nr de funcționari care cunosc limbi de circulație internațională ▪ Nr de cereri de finanțare elaborate și înaintate spre finanțare ▪ Nr de investiții atrase în comunitate ▪ Nr de cetățeni implicați în atragerea resurselor externe
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor	▪ Nr de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) înființate ▪ Nr de persoane implicate în activitatea ONG-urilor și organizațiilor locale ▪ Nr acțiunilor de implicare civică organizate pe parcursul anului ▪ Nr persoanelor implicate în acțiunile civice organizate
4	Dezvoltarea infrastructurii APL	▪ Suprafața extinsă ▪ Nr. de birouri create ▪ Nr de persoane angajate ▪ Nr de persoane deservite

6. PLANUL DE ACȚIUNI, TERMENI ȘI RĂSPUNZĂTORI

6.1. Considerații generale

Planul de Acțiune (PA) este un instrument de planificare și implementare și conține un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate într-o strategie.

Periodic, PA va fi revizuit, astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică se multiplică.

Planul de Acțiune pentru implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Anenii Noi, inclusiv localitățile din componența orașului reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării orașului pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne, astfel ca durabilitatea să devină punctul forte al acesteia.

Dimensiunile dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice ale orașului Anenii Noi au fost analizate în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul Planului Strategic de Dezvoltare, iar obiectivele strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

Scopul Planului de Acțiune îl reprezintă prezentarea principalelor acțiuni și proiecte necesare fazei de planificare și implementare a dezvoltării economico – sociale a orașului, astfel încât procesul să poată fi evaluat continuu prin indicatorii selecționați ca relevanți pentru orașul Anenii Noi.

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice a orașului Anenii Noi și localităților din componența orașului

No	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare/parteneri	Responsabil
	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	1.1. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale	2022-2026	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.2. Menținerea și reparația periodică a străzilor	2022-2026	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.3. Repararea drumurilor de la periferia orașului	2022-2026	Se identifică	BL, BR, Fondul de Eficiență Energetică, Beneficiarii, alte surse,	Primar, CL, Grup de lucru
		1.4. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.5. Extinderea iluminatului stradal la periferii	2022-2026	Se identifică	BL, BR, BS, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.6. Extinderea rețelelor de iluminare stradală pe străzile/sectoarele orașului și în satele Albinița, Ruseni, Beriozchi și Socoleni	2022-2026	Se identifică	BL, BR, BS, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.7. Eficientizarea consumului de energie electrică prin trecerea treptată la corpuri de iluminat stradal cu LED	2022-2026	Se identifică	BL, BR, BS, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru

		1.8. Lucrările de reabilitare a drumurilor locale L474, L 474.1 cu acces spre orașul Anenii Noi și drumul republican Chișinău – Odesa	2022-2026	Se identifică	BL, BR, BS, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.9. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale	2022-2026	Se identifică	BL, BR, BS, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
2	Construcția rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.8. Modernizarea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă a orașului și satele din componența orașului	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.9. Extinderea sistemului de canalizare a orașului	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
		1.10. Schimbarea sectoarelor vechi de apeduct, pentru a evita situațiile de avariere după asfaltarea drumurilor	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
		1.12. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localități în conformitate cu normativele în vigoare	2021-2025	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
		1.13. Modernizarea /reabilitarea rețelei de canalizare și extinderea acesteia în sectoarele noi construite	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
		1.14. Construcția stației de epurare în or. Anenii Noi și suspendarea ulterioară a activității stației de epurare de la Bulboaca	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
		1.15. Procurarea echipamentului și tehnicii necesare pentru funcționarea ÎM	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru

		Apă Canal Anenii Noi				
		1.17. Conectarea la apeduct și canalizare centrală a clădirilor publice și private	2022-2026	Se identifică	BL, BR, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
3	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	1.18. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice	2022-2026	Se identifică	Contribuția populației, BL, Agenția de Eficiență Energetică, Ambasadele din RM, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.19. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și instalarea sistemului de încălzire a apei pe baza de energie solară (Grădinița pentru copii nr. 3, Grădinița pentru copii nr. 4, Liceul "M. Eminescu, Liceul "A. Pușkin")	2022-2026	Se identifică	Contribuția populației, BL, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
4	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	1.20. Dotarea cu mobilier a edificiilor publice	2022-2026	Se identifică	BL, BR, BS, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă

Nº	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Diversificarea micului business	2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului	2022-2026	Se identifică	Surse atrase	Primar, CL, Agenți economici
		2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>ecoturism rural, turismul pe apă, confecții, ș.a.</i>)	2022-2026	Se identifică	BL, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de crteștere, păstrarea și prelucrarea producției agricole(<i>mini-fabrici, horticultură, floricultură, creșterea ciupercilor, sericultura, acvacultura, crearea asociațiilor holdingurilor agricole etc.</i>)	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.4. Antrenarea tineretului în activități antreprenoriale	2022-2026	Se identifică	BL, donatori,alte surse	Primar, CL
		2.5. Facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii la expoziții, târguri, seminare, conferințe și întruniri de afaceri pe problemele ce țin de dezvoltarea sectorului IMM	2022-2026	Se identifică	BL, donatori,alte surse	Primar, CL
		2.6. Organizarea și desfășurarea Concursului “ <i>Cel mai bun antreprenor din sectorul</i> ”	2022-2026	Se identifică	BL, donatori,alte surse	Primar, CL

		<i>întreprinderilor mici și mijlocii” la nivel local</i>				
		2.7. Acordarea serviciilor de consultanță în domeniul afacerilor	2022-2026	Se identifică	BL, donatori,alte surse	Primar, CL
		2.8. Crearea incubatorului de afaceri	2022-2026	Se identifică	BL, donatori,alte surse	Primar, CL
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	2.9. Stimularea folosirii tehnologiilor moderne în agricultură	2022-2026	Se identifică	BL, surse atrase	Primar, GȚ, ACSA, Lideri locali
		2.10. Reabilitarea sistemelor de irigare a terenurilor agricole	2022-2026	Se identifică	FIDA, FEN, FISM, alte surse	Primar,CL, GȚ, Agenți economici
		2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeniul agricol și activităților conexe	2022-2026	Se identifică	BL, Proiectul Agricultura competitivă în RM(MAC-P), surse atrase	GȚ, Primar, CL, Agenți economici
		2.12. Reabilitarea căilor de acces către piața agricolă din oraș	2022-2026	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
		2.13. Amenajarea parcării adiacente pieții agricole din oraș	2022-2026	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
		2.14. Campanii de informare a fermierilor privind tehnologii noi utilizate în agricultură	2022-2026	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	2.15. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole	2022-2026	Se identifică	BL, Capital privat, surse atrase	Primar,CL, GȚ, Agenți economici

4	Valorificarea potențialului turistic	2.16. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Agenți economici
		2.17. Deschiderea de agropensiuni în vederea promovării agroturismului local	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.18. Construcția și amenajarea edificiilor/întrărilor în oraș	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.19. Elaborarea și cartografierea traseelor turistice	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.20. Instalarea indicatoarelor informative în oraș	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.21. Elaborarea spoturilor video pentru promovarea localității/instituțiilor/eventimentelor socio-culturale	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.22. Reabilitarea monumentului eroilor căzuți în război „Mama Îndurerată” (1941-1945)	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.23. Valorificarea potențialului meșterilor populari prin participarea acestora la expoziții, târguri, seminare, etc.	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar

	2.24. Amenajarea punctelor de comercializare a obiectelor de artizanat	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
	2.25. Elaborarea calendarului evenimentelor locale (festivaluri, concerte, concursuri, târguri etc.) și plasarea acestuia pe pagina web a primăriei	2022-2026	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a orașului Anenii Noi și localitățile din componența orașului

Nr	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.2. Dotarea bibliotecilor școlare cu literatura necesară, echipamente din domeniul IT pentru lectură și dezvoltarea suplimentară obligatorie a elevilor și tinerilor	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ Bibliotecarii
		3.3. Asigurarea iluminatului artificial de calitate în sălile de studii	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ
		3.4. Menținerea și modernizarea clădirilor	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse	Directorii instituțiilor locale de

		instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar			atrasede	Învățământ Bibliotecarii
2	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației	3.5. Dotarea CMF cu mobilier și aparataj necesar	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrasede	Directorii instituțiilor locale de învățământ Bibliotecarii
		3.6. Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor orașului la CMF	2022-2026	Se identifică	BL, BR, FISM, Ambasadele în RM, surse atrasede	Primarul, CL, Grup de lucru
		3.7. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici	2022-2026	Se identifică	BL, BR, alte surse	Primarul, CL, Grup de lucru
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile și tineri	3.8. Implementarea serviciilor socio-medice și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate	2022-2026	Se identifică	BL, BR, surse atrasede; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Concordia	Asistentul social, CL, ONG

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al orașului și localităților din componența orașului

Nº	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	4.1. Dotarea Casei de Cultură cu mobilier, echipament și instrumente muzicale, etc.	2022-2026	Se identifică	BL, Ministerul Educației și Cercetării, ambasade, donații, alte surse	Primar, Director CCT, ONG
		4.2. Procurarea unui set de costume naționale pentru Ansamblul folcloric	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar, Director CC
2	Renovarea și modernizarea bibliotecilor publice	4.3. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a bibliotecilor publice	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar, CL, Bibliotecari
		4.4. Actualizarea fondului de carte a bibliotecilor publice	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, alte surse	Primar, CL, Bibliotecari
3	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	4.5. Extinderea și dezvoltarea parcului existent	2022-2026	Se identifică	BL, Agenție economici, contribuția populației, alte surse	Grup de lucru, Primar
		4.6. Amenajarea unui teren de joacă pentru copii	2022-2026	Se identifică	Capital privat, BL, surse atrase	Primar, Persoane private, Agent economic

4		4.7. Amenajarea terenurilor de baschet și volei cu acoperire artificială	2022-2026	Se identifică	Capital privat, , BL, surse atrase	Primar, Persoane private, Agent economic
		4.8. Crearea și dotarea Centrului de Informare Turistică cu mobilier și echipament/tehnica necesară	2022-2026	Se identifică	Capital privat, , BL, surse atrase	Primar, Persoane private, Agent economic
	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural	4.9. Menținerea și organizarea activităților colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.) promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, contribuția populației, surse atrase	Director CC, Primar, CL
		4.10. Menținerea și dezvoltarea continuă activităților sportive (fotbal, volei, etc.) și dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc.	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
		4.11. Construcția/amenajarea terenurilor de joacă/sportive în incinta grădinițelor și liceelor orașenești	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
		4.12. Construcția/amenajarea terenurilor de joacă pentru copii în cartiere locative.	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
		4.13. Reabilitarea/extinderea sediului grădiniței nr. 3	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Educației și Cercetării, alte	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG

				surse	
	4.14. Reabilitarea/extinderea sediului grădiniței nr. 4	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
	4.15. Asigurarea colectivelor artistice cu instrumente, aparataj și costumație necesară	2022-2026	Se identifică	BL, Direcția raională cultură, donații, surse atrase	Primar, Director CC
	4.16. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localitate și în afara localității	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici, sponsori	Primar, Director CC, Director liceu, ONG
	4.17. Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici,alte surse	Primar, Persoane private
	4.18. Crearea, menținerea și dezvoltarea Muzeelor	2022-2026	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Director CCT,ONG
	4.19. Amenajarea și dotarea centrului de informare turistică	2022-2026	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Director CCT,ONG
	4.20. Reparația capitală și amenajarea clădirii Casei de Cultura și bibliotecii din s.Ruseni	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Culturii, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
	4.21. Aprovizionarea cu energia termică a clădirilor bibliotecilor din satele Ruseni, Berezchi și Hîrbovățul Nou în sezonul rece a anului.	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG

	4.22. Extinderea spațiului pentru activități artistice a Școlii de Arte: finisarea construcției anexei la clădirea principală.	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Culturii, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
	4.23. Dotarea Școlii de Arte cu mobilierul necesar, echipament și literaturii de specialitate.	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Culturii, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG
	4.24. Crearea cercurilor muzicale și pe interese în comunitate	2022-2026	Se identifică	BL, granturi, Ministerul Culturii, alte surse	Primar, Specialist pe domeniul tineret și sport, ONG

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

No	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Crearea sistemului orășenesc de management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	5.1. Construcția unei gunoiști autorizate	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		5.2. Proiectarea și construcția platformelor de sortare a deșeurilor menajare	2022-2026	Se identifică	BR,S.A APĂ Canal alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.3. Amenajarea platformelor de colectare a deșeurilor în cartierele orașului	2022-2026	Se identifică	BL, FEN, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.4. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	Secretarul CL, Secția de poliție de sector
		5.5. Lichidarea gunoiștilor neautorizate	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	ÎM Regia AutoSalubritate
		5.6. Extinderea serviciilor de colectare, transportare și eliminare a deșeurilor din oraș spre localitățile rurale Beriozchi, Ruseni, Albinița	2022-2026	Se identifică	BR,S.A APĂ Canal alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.7. Ajustarea și respectarea graficului serviciului de salubritate în conformitate cu necesitățile populației	2022-2026	Se identifică	BR,S.A APĂ Canal alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.8. Organizarea campaniilor de informare a populației privind colectarea	2022-2026	Se identifică	BR,S.A APĂ Canal alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru

		selectivă a deșeurilor				
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	5.9. Aderarea APL la Convenția Primarilor privind Clima și Energia	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		5.10. Elaborarea și implementarea planului de acțiuni privind energia durabilă și clima	2022-2026	Se indentifică	BL, alte surse	Primar, CL
		5.11. Curățirea și amenajarea fântânilor publice de pe teritoriul orașului	2022-2026	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL
		5.12. Organizarea bilunarelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Director licee, ONG, etc
		5.13. Activități de salubritate a centrului orașului și din preajma gării	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici, populația, surse atrase	Primar, CL
		5.14. Amplasarea coșurilor de gunoi în oraș	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici, populația, surse atrase	Primar, CL
		5.15. Înverzirea străzilor principale	2022-2026	Se identifică	BL, surse atrase	Primar, Secretarul CL
		5.16. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirelor	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici, populația, surse atrase	Primar, CL
		5.17. Amenajarea și îngrijirea tuturor	2022-2026	Se identifică	BL, Agenți economici,	Primar, CL

		zonelor verzi, de odihnă și agrement			populația, surse atrase	
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	5.18. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		5.19. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei (cerculețe verzi, galbene, roșii), actualizarea pașapoartelor	2022-2026	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	CL, Primar, Grup de lucru
		5.20. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		5.21. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		5.22. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	2022-2026	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	Director liceu, Director grădiniță, CL
		5.23. Construcția groapei Bekery	2022-2026	Se identifică	BL, contribuția populației, alte surse	Director liceu, Director grădiniță, CL
		5.24. Amenajarea / modernizarea izvoarelor în or. Anenii Noi și s. Beriozchi	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		5.25. Plantarea arborilor și arbuștilor în zonele de protecție a râului Bîc, râulețului Calantîr și iazurilor	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar

	din localitate.				
	5.26. Crearea, extinderea, întreținerea și dezvoltarea zonelor verzi și locurilor de odihnă pe teritoriul orașului.	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	5.27. Plantarea terenurilor cu fișii forestiere de protecție și împădurirea terenurilor afectate de eroziune.	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea orașului și în procesul decizional

Nº	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	6.1. Menținerea și suplینirea nr. de panouri informative iluminate	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		6.2. Actualizarea paginii Web a primăriei (www.primariaaneniinoi.md)	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		6.3. Promovarea activităților primăriei prin rețele de socializare, presa locală	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		6.4. Dotarea sălii de ședințe a primăriei cu echipament de transmitere video în direct a ședințelor consiliului local.	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		6.5. Elaborarea și publicarea buletinului informativ (electronic) a consiliului local	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		6.6. Organizarea emisiunilor TV și Radio informative despre activitatea primăriei	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		6.7. Elaborarea unui mecanism de implementare în activitatea aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional (nr.239 din 13.11.2008)	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
2	Dezvoltarea	6.8. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar

capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	de calificare în administrare publică				
	6.9. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	6.10. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.)	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	6.11. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele/orașele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsuri culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	6.12. Supravegherea de Vecinătate	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	6.13. Organizarea și desfășurarea evenimentelor socio-culturale, inclusiv sportive	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	6.14. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
	6.15. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.	2022-2026	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar